

ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ
У ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

ЛЮТИЙ 2019

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ОПОРА

EUEA
Європейський урядовий
інститут енергетики
Україно-Українська Енергетична Агенція

Ця публікація була розроблена за сприяння Європейського Союзу в рамках Ініціативи EU4Energy та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у рамках Проекту "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію". За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація «ДІКСІ ГРУП», а також Громадянська мережа «ОПОРА», Всеукраїнська громадська організація «Енергетична Асоціація України», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Асоціація «Європейсько-Українське енергетичне агентство». Зміст цієї публікації не жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду «Відродження».

До ініціативи EU4Energy належить вся підтримка ЄС, націлена на покращення енергозабезпечення, енергетичної безпеки та взаємозв'язків, а також на просування енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії у країнах Східного партнерства – Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Республіці Молдова та Україні. ЄС надає цю підтримку шляхом фінансування проектів та програм, що сприяють реформуванню енергетичних ринків та скороченню національної енергетичної залежності та споживання. В більш довгостроковій перспективі, енергозабезпечення стане більш надійним, прозорим та фінансово доступним, скорочуючи таким чином енергетичний дефіцит та зменшуючи вартість рахунків за електроенергію як для громадян, так і для приватного сектору. Додаткова інформація на веб-сторінці: www.EU4Energy.eu

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Проект фінансується Європейським Союзом в рамках ініціативи EU4Energy та співфінансується Міжнародним фондом «Відродження»

www.enref.org

Короткі висновки

Експерти Цільової групи "Газ" звертають увагу на відсутність вагомих ініціатив уряду та парламенту, ухвалення яких могло би суттєво вплинути на подальший розвиток газової сфери. Вони також відзначили дискусію між оператором ГТС і користувачами його інформаційної платформи щодо готовності до переходу на добове балансування, а також факт розсилки зарубіжним партнерам проектів угод, розроблених "Нафтогазом" для втілення "анбандлінга".

Цільова група "Електроенергетика та Ядерна Безпека" звертає увагу на тенденцію збільшення заборгованості споживачів (водоканали, ЖКГ, шахти) за електроенергію та низький рівень оплати ПОНу.

Експерти Цільової групи "Енергоефективність та соціальні питання" відзначають прогрес у питаннях обліку споживання теплової енергії та у роботі Фонду енергоефективності. Та особливе значення має фактичний початок видачі комунальних субсидій у монетизованій формі, хоча цей процес і потребує істотного доопрацювання.

У сфері **довкілля** Верховна Рада України прийняла оновлену Стратегію державної екологічної політики до 2030 року, яка, серед іншого сприятиме виконанню Україною екологічних зобов'язань Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. У сфері **відновлюваних джерел енергії** доопрацьований законопроект про впровадження «зелених» аукціонів був схвалений Комітетом з питань ПЕК.

Експерти сектора **нафти та нафтопродуктів** вітають імплементацію в Україні вимог Директиви 94/22/ЄС, зокрема оголошення конкурсів на укладення дев'яти угод про розподіл вуглеводнів та продаж перших трьох нафтогазових лотів через систему ProZorro.Sales. Водночас, експерти висловлюють жаль, що потенційні інвестори не виявили інтересу до семи інших ділянок, і стурбовані невиконанням раніше ухвалених планів Уряду. Ідеться, зокрема, про затвердження програми, до якої внесені десятки документів, що встановлюють вимоги до якості палива й мали бути затверджені ще в 2017-2018 роках, відсутність низки завдань у планах регуляторної діяльності центральних органів виконавчої влади і черговий прецедент продовження роботи над проектом нормативно-правового акта, вже затвердженого на засіданні Кабінету Міністрів.

Група «**Бізнес клімат**» відмітила важливість місяця лютого новими правилами та полегшеннями для бізнесу щодо застосування валюти та здійснення зовнішньо-економічної діяльності у зв'язку зі вступом в силу ЗУ «Про валюту і валютні операції».

Найбільш вживані скорочення:

АЕС – атомна електростанція
БЦК – багатоцільовий контейнер
ВАО АЕС - Всесвітня асоціація організацій, що експлуатують атомні електростанції
ВЯП - відпрацьоване ядерне паливо
ГП – гарантований постачальник
ГТС – газотранспортна система
ДАЗВ – Державне агентство України з управління зоною відчуження;
ДП – державне підприємство
ДСП – державне спеціалізоване підприємство
ЕСКО – енергосервісна компанія
ЄБРР – Європейський банк реконструкції та розвитку
ЗУ – Закон України
КзПБ – Комплексна зведена програма підвищення рівня безпеки енергоблоків АЕС
КМУ – Кабінет Міністрів України
МАГАТЕ – Міжнародне агентство з атомної енергії
МЕВП – Міністерство енергетики та вугільної промисловості
НАЕК - Національна атомна енергогенеруюча компанія
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»
НБК – новий безпечний конфайнмент

НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
НПА – нормативно-правовий акт
ОЕС України – Об'єднана енергетична система України
ОСББ – об'єднання співмешканців багатоквартирного будинку
ОСП – оператор системи передачі
ОСР – оператор систем розподілу
ПДВ – податок на додану вартість
ПКПТРВ - промисловий комплекс з поводження з твердими радіоактивними відходами
ПОН – Постачальник «останньої надії»
pre-PPA - Попередній договір купівлі-продажу електроенергії для «зеленого» тарифу
PCO - Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу
ПУП – Постачальник універсальних послуг
РАВ – радіоактивні відходи
РАЕС – Рівненська атомна електростанція
РРВ – рідкі радіоактивні відходи
ТКЕ – теплокомуненерго
ХАЕС – Хмельницька атомна електростанція
ЦСВЯП – центральне сховище відпрацьованого ядерного палива
ЧАЕС – Чорнобильська атомна електростанція

Протягом лютого 2019 року діяльність законодавців із внесення змін у царині газового сектора залишалася у тренді минулого півріччя. Народні депутати не розглядали законопроекти та не зареєстрували вагомих ініціатив, ухвалення яких могло би суттєво вплинути на подальший розвиток газової сфери.

Визначальних урядових ініціатив у реформаторській площині оприлюднено також не було. Кабмін звітував про вже реалізовані минулорічні досягнення, зокрема у сфері видобутку газу та, як і раніше, кількома ухваленими рішеннями підтримав господарську діяльність "Нафтогазу".

У межах здійснюваної регулятором у газовому секторі ліцензійної кампанії було не тільки видано 8 нових дозволів на постачання природного газу, а й перевірено дотримання ліцензійних умов більш ніж 10-ма постачальниками. Окрім того, НКРЕКП призначила позапланову перевірку АТ "Укртрансгаз" і поінформувала про дозвіл Державної регуляторної служби на позапланові перевірки 20-ти операторів ГРМ.

Наприкінці лютого між оператором ГТС і користувачами його інформаційної платформи для добового балансування розгорнулася суперечка щодо її готовності та якості. Для вирішення спору учасники ринку, включно з власне оператором, який також наполягав на оперативному втручанні регулятора, запропонували провести відкриту публічну дискусію.

"Нафтогаз" надіслав зарубіжним партнерам розроблені ним проекти зобов'язуючих угод, що будуть необхідними для втілення "анбандлінга" з початку 2020 року.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

Однією з перших зареєстрованих ВРУ в лютому законодавчих ініціатив, що стосуються газового сектора, став законопроект про покращення адміністрування угод про розподіл продукції (УРП) (№9525¹). За ним передбачено розповсюдити конкурсні процедури на укладення УРП щодо родовищ із незначними запасами², уточнити (фактично спростити) процедуру оформлення та втілення УРП на основі вже виданих раніше ліцензій, врегулювати проблеми відшкодування витрат інвесторів і деякі аспекти здійснення оцінки впливу на довкілля до початку робіт та узгодити наявні термінологічні суперечності. Законопроект націлений на створення більш сприятливих умов для залучення інвестицій у добувний сектор, та хоча пропоновані документом зміни не створюють нового порядку укладення УРП, їх ухвалення дасть змогу оптимізувати регламентовані законом про УРП механізми.

З діяльністю добувної галузі пов'язані ще 4 лютневих законопроекти, а саме: №10030³, №10030-1⁴, №10039⁵ та №10074⁶, спрямовані на перерозподіл рентної плати за видобування вуглеводнів, у т. ч. природного газу. Відмінності між першими трьома – незначні, основна мета – змінити чинну пропорцію зарахування ренти між державним і місцевими бюджетами (95%/5%), заохочуючи органи місцевого самоврядування до швидкого узгодження надання спеціальних дозволів на видобуток. За першим документом вбачається, замість 5% від рентної плати за користування надрами для видобування вуглеводнів, перераховувати до місцевих бюджетів 50%. За другим – альтернативним – 50% зараховувати лише до бюджетів "міст обласного значення, на території яких безпосередньо здійснюється видобуток". За третім – окрім зазначених 50%, запропоновано збільшити надходження до місцевих бюджетів ще й за рахунок екологічного податку. Разом з тим, за четвертим законопроектом (№10074) передбачено змінити коефіцієнти розподілу рентної плати за видобуток для обласних, районних, сільських і селищних бюджетів лише у межах 1-2%.

---

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65410

² Для реалізації чого уточнено механізм віднесення запасів до категорії незначних

³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65461

⁴ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65525

⁵ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65480

⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65538

На вирішення проблеми нарощення заборгованості населення за спожитий природний газ (у складі житлово-комунальних послуг – ЖКП) спрямовано законопроекти №9527⁷ та №9527-1⁸. З огляду на невідповідність темпів зростання тарифів на окремі види ЖКП рівню доходів населення, зокрема, суттєвому збільшенню цін на газ для населення за період 2014-2018 рр. (на думку авторів законопроекту №9527 – "на 1080%"), запропоновано списати всю заборгованість на 1 січня 2019 року за постачання газу, а також – за опалення й постачання гарячої води. Аналогічну по суті пропозицію містить альтернативний законопроект (№9527-1), у ньому лише більш комплексно визначено учасників і процедуру списання.

Натомість, законодавці намагаються запобігти зростанню боргів за газ і шляхом запровадження пільг для окремих категорій споживачів. Цьому присвячено законопроекти №10032⁹ та №10055¹⁰. Першим, паралельно зі списанням заборгованості на 1 січня 2019 року, передбачено звільнити від оплати ЖКП, у т. ч. спожитого природного газу, ветеранів праці, громадян похилого віку, інвалідів та деякі інші, найбільш вразливі категорії споживачів. Другим – за виконання певних умов, надавати пільги у розмірі 50%-ї знижки на оплату ЖКП шахтарям, членам їх сімей і пенсіонерам гірничих підприємств.

ВРУ зареєстровано також законопроект, покликаний впровадити кримінальну відповідальність за відключення від постачання природного газу під час опалювального періоду об'єктів соціальної інфраструктури (№10054¹¹). Автори документа пропонують доповнити Кримінальний кодекс статтею, що вводить покарання, залежно від наслідків цього відключення, у вигляді штрафів, виправних робіт або позбавлення волі.

Тим часом, Кабмін затвердив звіт про виконання Програми діяльності уряду в 2018 році (розпорядження №58-р¹²) і подав його до ВРУ. Головним результатом втілення заходів урядової програми у сфері видобування газу стало полегшення доступу інвесторів до цієї сфери. Для залучення інвестицій було схвалено Дорожню карту¹³ з проведення нафтогазових аукціонів та погоджено проведення конкурсів на розробку 12-и нафтогазових ділянок. Як зазначається, з 1 січня 2019 року спеціальні дозволи на користування надрами надаються винятково за відкритими процедурами на електронних онлайн-торгах, відкрито й доступ до геологічної інформації. На привабливість добувної сфери "працює" також забезпечення стабільності рентних ставок (5-річний мораторій) і запровадження стимулювання видобутку газу з нових свердловин (знижені ставки ренти 12% або 6% – залежно від умов залягання покладів).

Міненерговугілля у лютому реалізувало перший крок з окреслення параметрів онлайн-платформи для звітування за стандартами Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ)¹⁴, передбаченої законом «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» (№2545-VIII¹⁵). Створення такої платформи має на меті забезпечити надання та накопичення актуальних відомостей про стан справ у добувній галузі у форматі відкритих даних, що не тільки зробить їх публічними, а й дасть змогу спростити їхню обробку. Наміри надалі втілювати ІПВГ було підтверджено з боку України на 42-му засіданні Міжнародного правління ІПВГ, яке відбулося у Києві¹⁶.

---

⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65412

⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65500

⁹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65469

¹⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65511

¹¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65510

¹² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-zvitu-pro-hid-i-rezultati-vikonannya-programi-diyalnosti-kabinetu-ministriv-ukrayini-u-2018-roci>

¹³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-dorozhnyu-kartu-yaka-prishvidshitprovedennya-naftogazovih-aukcioniv>

¹⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?sessionId=22147384C4F27B78E248F3DDF76234CB.app1?art_id=245340774&cat_id=35109

¹⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2545-viii>; Міненерговугілля також працює над проектами нормативно-правових актів на виконання закону: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245343141&cat_id=35109

¹⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245344546&cat_id=35109

Водночас, 15 лютого на заході "Ukraine 2019. Licensing Rounds" голова Держгеонадр О. Кирилюк оголосив про погодження органами місцевого самоврядування ще 9-ти нафтогазоносних ділянок¹⁷, які наприкінці березня будуть виставлені на III раунд електронних аукціонів через систему "Prozorro.Продажі"¹⁸. За його оцінками, оголошеними на урядовому засіданні 27 лютого¹⁹, у разі успішного продажу до кінця травня 30-ти запланованих ділянок і початку видобування газу з цих родовищ, "обсяг власного видобутку українського газу може збільшитися на 2-5 млрд кубометрів на рік".

Тим часом, урядову програму з нарощення видобутку вітчизняного газу не виконано. Як наголосив прем'єр-міністр В. Гройсман²⁰ під час Українського енергетичного форуму²¹, "Нафтогаз" не впорався із поставленими програмою завданнями. На думку очільника уряду, основні причини – його технологічне відставання від приватних компаній та монопольне положення. Проте, у "Нафтогазі" вказують на інші причини²²: не погодження "Укргазвидобуванню" достатньої кількості нових ліцензій²³ і брак сталого фінансування потрібних капіталовкладень.

Спірна ситуація виникла навколо відновлення Кабміном 30 січня 2019 року понижених місячних норм споживання газу для домогосподарств, не оснащених лічильниками (постанова №63²⁴), між операторами ГРМ і урядом. У зв'язку з ризиком оскарження цього рішення та продовженням нарахування деякими з операторів оплати газу за підвищеними нормами, Кабмін підготував і на засіданні уряду 27 лютого 2019 року ухвалив нову постанову про зазначені норми (№143²⁵). Документом скасовано спірні пункти 1-3 постанови №63, а також встановлено нові знижені місячні норми: у разі наявності газової плити та гарячого водопостачання – 3,28 кубометра на особу, у разі газової плити без гарячого водопостачання – 5,39 кубометра на особу, за наявності газової плити та газового водонагрівача – 10,49 кубометра на особу.

Разом з тим, уряд знову покращив умови кредитування "Нафтогазу" (розпорядження №63-р²⁶) та погодив відчуження деяких основних фондів АТ "Укргазвидобування" (розпорядження №52-р²⁷), що дасть змогу скоротити невірні витрати цієї компанії, зосередивши кошти на основній виробничій діяльності з видобування газу.

Що ж стосується реформування "Нафтогазу", то єдиним досягненням поточного місяця на шляху "анбандлінга" є відправка "Нафтогазом" іноземним партнерам пакета з 4-х проектів зобов'язуючих угод²⁸, необхідних, щоб здійснити відокремлення незалежного оператора ГТС з 1 січня 2020 року (про що повідомив голова "Нафтогазу" А. Кобольв²⁹). Водночас, беручи до уваги участь іноземних партнерів у цьому процесі, "Нафтогаз" залишається залежним від підтримки його втілення з боку уряду та ВРУ. Так, очільники компанії вбачають концесію оптимальною формою передачі державної ГТС в

¹⁷ <http://www.geo.gov.ua/oleg-kirilyuk-ogolosiv-novi-naftogazovi-dilyanki-dlya-vistavleniya-na-aukcioni/>

¹⁸ Загалом на кінець лютого підготовлено та погоджено 26 ділянок

¹⁹ <http://www.geo.gov.ua/do-kincy-travnya-na-elektronix-torgax-prodadut-prava-na-koristuvannya-30-rodovishhami/>

²⁰ <https://economics.unian.ua/energetics/10460352-groisman-zayaviv-pro-proval-planiv-naftogazu-z-naroshchuvannya-vidobutku-gazu.html>

²¹ Форум відбувся у Києві 26-28 лютого 2019 року

²² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/93B80992E2B6183BC22583A100476F1F?OpenDocument&year=2019&month=02&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

²³ На протипагу цьому, у Держгеонадрах стверджують, що 2018 року видали понад 120 ліцензій на видобуток двом найбільшим компаніям державного сектора України: АТ "Укргазвидобування" та ПАТ "Укрнафта" (<http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-vidali-bilshe-100-specdozvoliv-najbilshim-naftogazovim-kompaniyam/>)

²⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannya-spozhyvannya-prirodного-gazu-pobutovimi-spozhyvachami>

²⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pitannya-spozhyvannya-prirodного-gazu>

²⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini>

²⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pogodzhennya-va>

²⁸ Як уже повідомлялося раніше, угоди базуються на моделі ISO (Independent System Operator)

²⁹ https://www.facebook.com/andriy.kobolyev/posts/10156402505693440?_xts=%5b0%5d=68.ARCwPu_P9RNKPNH3445X8UkOBy4Qhahliv042JiSoCm5s9cg9OoapLMDwixY5wfpOOdUh7BU8pqTEXI4fDjpWfjgQuZATBWGxmxzqwx3iQYCSFi3FiNf8WH_rxtUOemnaIIPAAjrNpDOWD3ofn_BVOajXyyNoBNDfHu2CsgchWwXNSCfpDMhf8ZnG4NWPyxWBtKHowyWz21nnJUUKTE2JXt-pavyMOjkcWwJS9gWrB8MAp93aPUtdtdt6wrVSI7qp1nv6qHngOKMipPevUW-VJHyDt3rajQdev3HM6I6ICDW-IrM89JPU-MXTy7ulrLYBwUc5SkWiddk7Zs5aPsAJOW&_tn_=H-R

управління новому незалежному оператору³⁰. Однак, для реалізації її на практиці необхідно ухвалити нову редакцію закону про концесії (№8125³¹), прийняту ВРУ в першому читанні та включену до порядку денного поточної сесії.

У межах ліцензійної кампанії у газовій сфері на кінець лютого 2019 року НКРЕКП було зареєстровано 529 постачальників природного газу³². Разом з тим, за результатами перевірок дотримання ліцензійних умов діяльності, здійснених регулятором протягом місяця, на п'ятьох постачальників газу було накладено штрафи (постанови №№157, 159, 175, 197, 214)³³, шістьом – винесено застереження (постанови №№158, 215, 216, 241-243)³⁴ за порушення умов ліцензійної діяльності. Крім того, НКРЕКП затвердила десятирічний план розвитку ГРМ оператора ПАТ "Черкасигаз" (постанова №134³⁵).

Як повідомила голова НКРЕКП О. Кривенко³⁶, 18 лютого державна регуляторна служба прийняла рішення про надання регулятору дозволу на проведення позапланових перевірок 20-и операторів ГРМ, з приводу "донарахування в платіжках споживачів додаткових обсягів природного газу за приведення до стандартних умов". Водночас, за даними ЗМІ³⁷, облгази намагаються скасувати заборону здійснювати донарахування за приведення об'ємів газу до стандартних умов через суд.

Крім вказаного, НКРЕКП задовольнила заяву на позапланову перевірку АТ "Укртрансгаз" (лист від 16.01.2019 №1001ВИХ-19-203) і призначила виконати її стосовно порушень, виявлених регулятором у липні 2018 року (постанова №161³⁸).

Також регулятор оприлюднив проект змін до Кодексу газотранспортної системи і Типового договору транспортування природного газу, які роблять можливим одночасне отримання газу від кількох постачальників в одній точці комерційного обліку³⁹. Таке право можуть отримати споживачі з річним обсягом споживання понад 3 млн кубометрів, за умови укладання з такими постачальниками угоди про алокацію. Очікується, що ці норми сприятимуть посиленню конкуренції на ринку постачання газу для промисловості. Крім цього, проект постанови НКРЕКП передбачає зміни до правил балансування, зокрема те, що оператор ГТС здійснюватиме розрахунок нейтральної плати з 1 січня 2020 р.

За результатами моніторингу ринку природного газу, який на постійній основі здійснює регулятор, повідомлено⁴⁰, що максимальна ціна природного газу для споживачів, які не підпадають під дію ПСО (без урахування тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу), у січні 2019 року, у порівнянні з груднем 2018 року, зросла (на 9,1%) і складала 16 939,80 грн за тис. кубометрів (з ПДВ).

"Нафтогаз" оприлюднив нові цінові пропозиції на березень 2019 року⁴¹. У порівнянні з цінами лютого 2019 року, на березень ціни на газ для промислових та інших споживачів, що не підпадають під дію ПСО, зменшено на 14,5-15,1%. За новим прейскурантом⁴², ціну газу як товару (з ПДВ) встановлено з 1 лютого 2019 року на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно – 9 792,0 грн за тис. кубометрів; за відсутності заборгованості перед "Нафтогазом" і місячних потреб від 50 тис. кубометрів: а) без попередньої оплати – також 9 792,0 грн за тис. кубометрів; б) за умови попередньої оплати⁴³ – 8 886,0 грн за тис. кубометрів.

---

³⁰ <https://interfax.com.ua/news/economic/566461.html>

³¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63630

³² <http://www.nerc.gov.ua/?id=11957>

³³ <http://www.nerc.gov.ua/?id=37896>

³⁴ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=38580>

³⁵ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=38515>

³⁶ <https://www.facebook.com/100026794246949/posts/247293322840474?sfns=mo>

³⁷ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2643076-oblgazi-cerez-sud-namagautsa-vidstoati-pravo-donarahovuvati-u-platizkah-za-gaz.html>

³⁸ <http://www.nerc.gov.ua/?id=37896>

³⁹ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8709>

⁴⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8743>

⁴¹ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/20B863B36A24B5AFC22583A9003BC824?OpenDocument&year=2019&month=02&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁴² <http://www.naftogaz.com/files/Information/Naftogaz-gas-prices-ne-PSO-March-2019.pdf>

⁴³ Оплати протягом календарного місяця, що передує місяцю поставки газу

Регламент (ЄС) № 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, на заміну Регламенту (ЄС) № 1775/2005 (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА, питання торгівлі (ст. 269-274 УА)

Одним із поточних кроків АТ "Укртрансгаз" на шляху організації добового балансування ГТС стало затвердження та оприлюднення проекту договору про взаємодію⁴⁴ оператора ГТС з операторами газових торгових платформ⁴⁵. На вимогу Кодексу ГТС, зазначений договір є необхідною складовою електронного документообігу, за допомогою нього здійснюється обмін даними про результати угод, укладених на торговій платформі (сповіщення на відчуження/набуття природного газу надають до інформаційної платформи оператора ГТС обидва замовники послуг транспортування, які є учасниками угоди). Отже, впровадження ухваленого інструмента у процесі балансування забезпечить інтеграцію оператора ГТС з операторами торгових платформ.

Разом з тим, на тлі завершення фінального етапу переходу ГТС до добового режиму балансування системи, передбаченого з 1 березня 2019 року постановою НКРЕКП №1437⁴⁶, у лютому суд завершив підготовчі дії та призначив на 6 березня 2019 року⁴⁷ початок розгляду в судовому засіданні позову "Укртрансгазу"⁴⁸ до НКРЕКП з оскарження законності та скасування цієї постанови регулятора про запровадження нового режиму. Як зазначено у позовній заяві оператора ГТС, внаслідок застосування "положень Кодексу газотранспортної системи в редакції постанови, що оскаржується, з ГТС будуть відібрані значні обсяги технологічного природного газу", що може зумовити загрози для її безпечного функціонування.

Паралельно, з проханням не запроваджувати добове балансування з 1 березня 2019 року звернулися до голови НКРЕКП О. Кривенко представники Асоціації "Газові трейдери України" через, на їх думку, все ще не врегульовані питання⁴⁹. Однією з головних причин трейдери назвали невдале тестування інформаційної платформи "Укртрансгазу", вказуючи, що протягом грудня 2018 р. – лютого 2019 р. інформаційна платформа так і не пройшла тестування в повному обсязі, передбаченому регулятором. Враховуючи недоліки, детально зазначені у листі, асоціація просила перенести впровадження процесу добового балансування та провести відкрите засідання НКРЕКП з цього приводу, за участю всіх зацікавлених сторін⁵⁰.

Практично з таким же проханням – про публічну відкриту дискусію – офіційно звернувся до регулятора й оператор ГТС⁵¹. Приводом для цього звернення послужило звинувачення у неприпустимих помилках в роботі інформаційної платформи "Укртрансгазу" з боку групи компаній РГК, що напередодні 1 березня прозвучало в ЗМІ⁵². З погляду оператора ГТС⁵³, функціонування платформи буде успішним, за умови конструктивних спільних зусиль всіх учасників процесу, що підтвердив перший день штатного режиму роботи платформи, який минув без збоїв і, завдяки прозорості процесу, надав регулятору змогу "оперативно виявляти та врегульовувати порушення на ринку газу"⁵⁴.

---

⁴⁴ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/02/ukrtransgaz-integruetsia-z-otp.html>

⁴⁵ Суб'єктом господарювання, що надає учасникам торгів доступ до власної електронної платформи для розміщення пропозицій з купівлі/продажу природного газу та реєстрації укладення відповідних угод

⁴⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?id=30366>

⁴⁷ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79694449>

⁴⁸ Поданого у червні 2018 року (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/75072780>)

⁴⁹ <https://www.facebook.com/gastraders/photos/a.1063438687051218/2218837544844654/?type=3>

⁵⁰ Про необхідність впровадження добового балансування в установлені терміни, незважаючи на недоліки, йдеться у відповіді директора Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копача на аналогічного листа, спрямованого Асоціацією газового ринку України Секретаріату Енергетичного Співтовариства (https://dt.ua/energy_market/dobove-balansuvannya-komu-vigidno-komu-ni-304352.html)

⁵¹ Офіційний лист "Укртрансгазу" до НКРЕКП від 02.03.2019 (<http://utg.ua/img/news/2019/03/nkre-rgk-020319.pdf>)

⁵² <http://reform.energy/analytics/rgk-informatsionnaya-platforma-dlya-sutochnogo-balansirovaniya-ao-ukrtransgaz-funktsioniruet-s-nedopustimymi-oshibkami-10692>

⁵³ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/03/ukrtransgaz-zvertatsya-do-nkrekp-02-02-2019.html>

⁵⁴ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/03/nformaczjna-platforma-ukrtransgazu-dopomaga-nkrekp-operativno-viyavlyati-porushennya.html>

У лютому НКРЕКП вийшла із проектом постанови щодо змін до Кодексу газотранспортної системи, Кодексу газосховищ, типових договорів, форм звітності, а також методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування газу⁵⁵. Самі зміни стосуються більш гнучких механізмів доступу замовників до потужностей внутрішніх точок входу/виходу - зокрема на різні періоди (річний, кварталний, місячний та на добу наперед). Також пропонується запровадити послуги з доступу до потужності з обмеженнями, які, як очікується, дозволять наростити внутрішню і транскордонну торгівлю, покращити ліквідність на газовому ринку, залучити європейських постачальників та ін.

Також регулятор оприлюднив проект змін до Кодексу газотранспортної системи, який стосується нової редакції положень про фінансове забезпечення⁵⁶. Зміни, як пояснюється, зумовлені попередніми рішеннями НКРЕКП та рішенням Окружного адмінсуду Києва, яким задоволено позови трейдерів щодо вимоги до банків-надавачів фінансового забезпечення.

21 лютого представники Секретаріату Енергетичного Співтовариства оприлюднили результати⁵⁷ всебічного юридичного аналізу наявної нормативно-правової бази України, на предмет виявлення можливості виконання Україною вимог Регламенту ЄС 347/2013 про керівні принципи для транс-європейської енергетичної інфраструктури. Дослідження здійснено у межах проекту EU4Energy та має на меті сприяти інвестиціям в енергетичну інфраструктуру.

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

За повідомленням прес-служби "Нафтогазу"⁵⁸, на 27 лютого 2019 року обсяги природного газу в газосховищах України знизилися до 9,8 млрд кубометрів. Водночас, у порівнянні з січнем 2019 року, зменшилася інтенсивність відбору газу: якщо в останній тиждень січня зі сховищ було відібрано 586,6 млн кубометрів⁵⁹, то в останній тиждень лютого – лише 370,2 млн кубометрів⁶⁰. Навіть у разі зниження температури протягом березня, загалом наявних запасів вистачить для успішного проходження опалювального сезону 2018/19 років.

Результати роботи української ГТС у лютому 2019 року, за даними "Укртрансгазу"⁶¹, були такими: транзит газу із Росії до країн Європи та Молдови склав 6,2 млрд кубометрів (разом за два місяці 2019 року – 13,8 млрд кубометрів або на 15% більше, ніж 2018 року); імпорт газу із країн ЄС, у порівнянні з січнем 2019 року, зріс і досягнув 0,7 млрд кубометрів (разом за два місяці 2019 року – 0,9 млрд кубометрів, що на 20% менше, ніж 2018 року); так само, як і торік, газ до ПСГ практично не закачувався (лише відбирався).

Що стосується "Північного потоку-2", то за даними ЗМІ⁶², посли держав-членів ЄС ще на початку лютого узгодили позицію Ради ЄС про внесення правок до Газової директиви стосовно поширення норм цієї директиви на морські газопроводи з третіх країн (не членів ЄС) для імпорту газу. Погодженими змінами передбачено розповсюдити правила ЄС на всі такі газогони третіх країн, та контроль за дотриманням вимог директиви покласти не на весь ЄС, як це пропонувала головуєча в Раді ЄС Румунія, а на країну,

---

⁵⁵ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8778>

⁵⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8730>

⁵⁷ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/03/nformaczjna-platforma-ukrtransgazu-dopomaga-nkrekp-operativno-viyavlyati-porushennya.html>

⁵⁸ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/FFA2CE2ABABAE78CC22583B1002C7BBB?OpenDocument&year=2019&month=03&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁵⁹ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/49F1A17E8104B97FC225839400354269?OpenDocument&year=2019&month=02&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

⁶⁰ Сумарний відбір з ПСГ за січень-лютий досягнув обсягу в 4,1 млрд кубометрів (<http://utg.ua/utg/media/news/2019/03/gts-results-2019-02.html>), що на 13% менше, ніж за цей же період торік

⁶¹ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/03/gts-results-2019-02.html>

⁶² <https://sg.news.yahoo.com/france-germany-compromise-russias-nord-stream-ii-gas-111524212.html>

Газ

через яку газопровід входить на територію Євросоюзу. У випадку з "Північним потоком-2" нагляд здійснюватиме Німеччина. 12 лютого це компромісне рішення підтримали Єврокомісія та Європарламент⁶³, а 20 лютого – Комітет постійних представників держав-членів ЄС.

Водночас, попри прогресивність ухваленого рішення, його експертні оцінки в Україні не були однозначними⁶⁴, а міністр закордонних справ П.Клімкін назвав його лише початком серйозної дискусії⁶⁵. Понад 20 народних депутатів України звернулися у лютому до Європейського Парламенту, Європейської Комісії та Ради ЄС з відкритим листом⁶⁶ у зв'язку із занепокоєнням, яке продовжують викликати у них плани добудувати "Північний потік-2". У листі депутати наголосили на необхідності враховувати інтереси України, в частині пріоритетності забезпечення транзиту газу до ЄС українською ГТС, як це передбачено, зокрема, статтею 347 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

---

⁶³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1069_en.htm

⁶⁴ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2640538-gaz-truba-konspirologia-ta-pravda-zitta.html>; <https://www.radiosvoboda.org/a/29770546.html>; <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/02/13/7092779/>

⁶⁵ <https://www.ukrinform.ru/rubric-politics/2641694-rabota-po-uporadoceniu-gazoprovodov-tolko-nacinaetsa-klimkin.html>

⁶⁶ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10157150435277244&set=a.10152683658472244&type=3&theater>

Електроенергетика та ядерна безпека

Викликає занепокоєння тенденція збільшення заборгованості споживачів (водоканали, ЖКГ, шахти) за електроенергію та низький рівень оплати ПОНу. Регулятор, ОСП та Оператор ринку продовжують працювати над створенням нормативно-правової бази для нового ринку електроенергії та IT-платформ для роботи оптового ринку.

Прогнозна собівартість вугілля, видобутого на державних шахтах яскраво демонструє глибoku кризу державного вугільного сектору України.

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна-ЄС)

13 лютого у Верховній Раді зареєстрований проекту № 9527-1 Закону України «Про списання заборгованості побутових споживачів за постачання природного газу, електричної енергії, послуг централізованого опалення та гарячого водопостачання, що сформувалась станом на 1 січня 2019 року»⁶⁷. Це четвертий законопроект, яким намагаються вирішити проблему реструктуризації заборгованості за енергоносії, в тому числі і за електроенергію. Авторами проекту Закону є народні депутати Вадим Новинський, Олександр Вілкул, Михайло Добкін та інші. Проектом Закону пропонується визначити порядок списання утвореної заборгованості побутових споживачів, станом на 1 січня 2019 року, за постачання природного газу, електричної енергії, послуг централізованого опалення та гарячого водопостачання.

6 лютого 2018 року у Комітеті ПЕК відбувся круглий стіл на тему: «Роздрібний ринок електричної енергії України: перший місяць функціонування, виклики, проблеми та шляхи їх подолання», на якому обговорювалися питання запровадження з 1 січня 2019 року правил функціонування роздрібного ринку електричної енергії, передбачених Законом України «Про ринок електричної енергії», виявлення правових прогалин/недоліків, напрацювання пропозицій для удосконалення правовідносини між споживачами електричної енергії, операторами системи розподілу, постачальниками електричної енергії, іншими суб'єктами відносин у цій сфері.⁶⁸ На Круглому столі пані Ольга Буславець, директор Директорату енергетичних ринків МЕВП, доповіла, що рівень оплати споживачів електроенергії перед ДПЗД «Укрінтеренерго», як ПОН, на початок лютого становив 21%, найбільшими боржниками залишаються водоканали, державні вугледобувні компанії та теплопостачальні підприємства. Станом на 1 січня клієнтами постачальника «останньої надії» були 1339 підприємств, проте потім відбувалося коригування їх кількості у бік зменшення. Існує небезпека, що у березні, коли закінчиться 90-денний термін перебування у ПОНа, споживачі не зможуть сплатити повний тариф і залишаться перед загрозою відключення. Це, у першу чергу, водоканали та шахти.⁶⁹

Регламент 714/2009/ЄС від 13 липня 2009 року про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.270, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна ЄС)

Кабінет Міністрів України оприлюднив Розпорядження від 27 грудня 2018 р. № 1097-р, яким затверджено План заходів щодо синхронізації об'єднаної енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем держав — членів Європейського Союзу.

Виконання зазначеного комплексу організаційних і технічних заходів дозволить підвищити існуючий рівень енергетичної безпеки країни, покращити якість забезпечення вітчизняних споживачів

---

⁶⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65500

⁶⁸ <http://kompek.rada.gov.ua/news/Povidomlennja/73703.html>

⁶⁹ <https://expro.com.ua/novini/rven-rozrahunkv-pered-postachalnikom-ostanno-nad-stanovit-lishe-21-mnenergovuglyla>

Електроенергетика та ядерна безпека

електричною енергією та створити умови для підключення об'єднаної енергетичної системи України до мережі системних операторів передачі електричної енергії Європейської мережі.⁷⁰

НКРЕКП розробила Калькулятор визначення орієнтовної вартості послуги з нестандартного приєднання електроустановок замовника до електричних мереж оператора системи розподілу та оновив Калькулятор визначення орієнтовної вартості послуги зі стандартного приєднання.

Такий калькулятор значно спрощує розрахунки орієнтовної вартості нестандартного приєднання і дає можливість замовникам дізнатися орієнтовні : ціну послуги ,вартість приєднання за потужність та лінійну частину приєднання; терміни приєднання; та дізнатися про відповідальність ОСП за невчасне надання послуги.⁷¹

Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 273, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

Оператор системи передачі та Оператор енергоринку

4 лютого Комісією з питань передачі цілісного майнового комплексу «Укренерго» було підписано акт про передачу цілісного майнового комплексу ДП НЕК «Укренерго» під управління Міністерства фінансів України. Стратегічне управління та контроль за діяльністю «Укренерго» продовжує здійснювати наглядова рада компанії.⁷² На думку НЕК «Укренерго» такий крок означає фактичне завершення процесу відокремлення (анбандлінгу) Укренерго та забезпечення незалежності оператора системи передачі від діяльності з виробництва та постачання електричної енергії. «Міністерство фінансів України відновило процес корпоратизації ДП «НЕК «Укренерго» — реорганізації держпідприємства у приватне акціонерне товариство (ПрАТ), 100% акцій якого належать державі. Відповідний Наказ №73 «Про перетворення Державного підприємства “НЕК “Укренерго”» Міністерство фінансів видало 15 лютого 2019 р.»⁷³ Відповідно до наказу №73 Комісія 26 лютого ухвалила план заходів з реорганізації компанії. Зокрема, передбачено проведення інвентаризації активів, незалежної оцінки необоротних активів, рецензування ФДМУ звіту про оцінку майна, а також інші дії, передбачені законодавством при зміні організаційно-правової форми господарювання. Перехід Укренерго у форму приватного акціонерного товариства (ПрАТ) надасть додаткові можливості захисту інтересів держави як акціонера.⁷⁴

12-13 лютого ДП НЕК Укренерго, як ОСП, провів робочі наради щодо поточного стану проекту зі створення ІТ – платформи для балансуєчого ринку, ринку допоміжних послуг та Адміністратора розрахунків Market Management System (MMS). В нарадах прийняли участь представники консорціуму-розробника — угорська компанія IP Systems Zrt. і австрійська Smart Technologies Management-Beratungs, НКРЕКП, ДП «Енергоринок» та 11 ОСП⁷⁵. Розробник презентував модель обміну даними комерційного обліку між MMS та ОСП на період до впровадження повноцінного датахабу, також було обговорено «питання структури та агрегації даних для обміну, специфікації,

---

⁷⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-sinhronizaciyi-obyednanoyi-energetichnoyi-sistemi-ukrayini-z-obyednannyam-energetichnih-sistem-derzhav-chleniv-yevropejskogo-soyuzu>

⁷¹ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8713>

⁷² <https://ua.energy/osnovni-podiyi/organom-upravlinnya-ukrenergo-stalo-ministerstvo-finansiv-ukrayin/>

⁷³ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ministerstvo-finansiv-vidnovylo-korporatyzatsiyu-ukrenergo/>

⁷⁴ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ministerstvo-finansiv-stvorylo-komisiyu-ta-rozrobilo-plan-zahodiv-z-korporatyzatsiyi-ukrenergo/>

⁷⁵ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/ukrenergo-provelo-zustrichi-operatoriv-system-rozpodilu-ta-nkrekp-z-rozrobnykom-platfomy-market-management-system/>

Електроенергетика та ядерна безпека

протоколи обміну, взаємодію між учасниками ринку, механізмами обліку електроенергії та втрат в мережах тощо».

26 лютого в НКРЕКП відбулася нарада про стан запровадження програмного забезпечення в новому ринку електроенергії, на якій обговорювалися питання щодо забезпечення функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку; гарантованого покупця для забезпечення роботи виробників за «зеленим тарифом» та ОСП для функціонування балансуєчого ринку електричної енергії та ринку допоміжних послуг.

За результатами наради було вирішено доручити ДП «Енергоринок» створити робочу групу для опрацювання питання коректності роботи програмного забезпечення гарантованого покупця, розробити та надати на розгляд НКРЕКП перелік необхідних змін, які необхідно внести в нормативно-правові документи для забезпечення можливості роботи гарантованого покупця в умовах функціонування двох торгових зон, визначитись з датою проведення семінару щодо роботи учасників ринку і Імітаційній моделі РДН.⁷⁶

Також ДП «НЕК «Укренерго» розробить та надасть НКРЕКП зміст Керівництва з допоміжних послуг та Керівництва з балансування з урахуванням зазначених зауважень та наявних практик застосування аналогічних документів у країнах, енергосистеми яких працюють у синхронній зоні ENTSO-E та визначить строки підготовки вищезазначених документів, які є необхідними для функціонування відповідних сегментів ринку електричної енергії.

Кодекс комерційного обліку

У лютому місяці продовжено обговорення проекту змін до Кодексу комерційного обліку в частині додатку «Регламент реєстрації постачальників послуг комерційного обліку електричної енергії», що підготовлені НЕК «Укренерго».⁷⁷

У зв'язку з внесенням додаткових редакційних змін, а тим, що в результаті попередньої публікації проекту змін не було отримано зауважень від учасників ринку, опубліковано оновлений проект зазначеного документу: [Проект змін до Кодексу комерційного обліку в частині додатку «Регламент реєстрації постачальників послуг комерційного обліку електричної енергії»](#).

Кодекс системи передачі

ОСП розробив та оприлюднив для обговорення проекти додатків до Кодексу системі передачі, затвердженого Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309:

[ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про оперативно-технологічні відносини між ОСП та Виробником під час їх взаємодії під час їх взаємодії в системі диспетчерського \(оперативно-технологічного\) управління](#)

[ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про оперативно-технологічні відносини між ОСП\(РДЦ\) та ОСП під час їх взаємодії в системі диспетчерського \(оперативно-технологічного\) управління](#)

[ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про оперативно-технологічні відносини між ОСП та Споживачем, обладнання якого знаходиться в оперативному підпорядкуванні ОСП, під час їх взаємодії під час їх взаємодії в системі диспетчерського \(оперативно-технологічного\) управління](#)

Обговорення триватиме до 24 березня 2019 року.⁷⁸

---

⁷⁶ <http://www.nerc.gov.ua/?news=8792>

⁷⁷ <https://ua.energy/media/pres-tsent/pres-relizy/proekt-zmin-do-kodeksu-komertsijnogo-obliku-v-chastyni-dodatku-reglament-reyestratsiyi-postachalnykiv-poslug-komertsijnogo-obliku-elektrychnoyi-energiyi/>

⁷⁸ <https://ua.energy/media/pres-tsent/pres-relizy/zaproshuyemo-do-rozglyadu-proektiv-dodatkov-do-kodeksu-sistemy-peredachi/>

Електроенергетика та ядерна безпека

Ціноутворення на ринку електроенергії

У лютому ДП «Енергоринок» опублікував розраховані погодинні оптові ринкові ціни електричної енергії за січень 2019р. Вони були розраховані для постачальників електроенергії без урахування акцизного податку та ПДВ.Найдешевше електроенергія коштувала 31 січня в 02:00 – 684,4 грн/МВт-год, а найдорожче 31 січня в 10:00 – 2304,65 грн/МВт-год. Середня ОРЦ за січень становила – 1553 грн/МВт-год.⁷⁹

Державний вугільний сектор продовжує накопичувати борги на енергоринку.

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС

Договори про співпрацю з МФО

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

Відповідно до пояснювальної записки Міністерства енергетики та вугільної промисловості до проекту розпорядження Кабінету міністрів про виділення 450 млн грн з резервного фонду державного бюджету (для забезпечення у 2019 році оплати спожитої електричної енергії державними вугледобувними підприємствами) у 2019 на державних вугледобувних підприємствах середня собівартість тонни вугільної продукції виросте на 36% - з 3135 до 4258 грн за тонну.

За прогнозами Міненерговугілля, у 2019 році буде видобуто 4,85 млн тонн вугілля, з нього отримають 3,4 млн тонн вугільної продукції на 7,82 млрд грн. Її середня собівартість прогнозується на рівні 14,51 млрд грн - 4258 грн за тонну. Прогнозується, що різниця між собівартістю і виручкою в 2019 році складе 6,685 млрд грн.⁸⁰

Наведення ціна є значно вищою за ціни імпортного паритету – вартості вугілля на європейських ринках та вартості його доставки до України. Це вкотре демонструє глибоку кризу в українському державному вугільному секторі та критичну необхідність його реструктуризації та реформування. На жаль, реалізація політики Міненерговугілля в цьому напрямку в останні роки не була ефективною. Приватизація перспективних і ліквідація або консервація неперспективних вугледобувних підприємств⁸¹, що визначені способом розв'язання кризи державного вугільного сектору, продовжують існувати лише на папері – в Концепції реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року.

Станом на кінець лютого передбачені Розпорядженням КМУ від 30 січня 2019 року №59-р⁸² кошти державними вугільними підприємствами отримані не були. Більшість державних вугільних підприємств не заплатили постачальнику «останньої надії» за поставлену в лютому електричну енергію.

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС ,Співпраця в атомній сфері, Директива № 96/29/Євратом, Директива Ради № 2006/117/Євратом, Директива Ради № 2003/122/Євратом

5 лютого в НАЕК «Енергоатом» відбулась нарада з питання впровадження модифікованої технології поводження з відпрацьованим ядерним паливом за технологією компанії «Holtec International». На сьогоднішній день на РАЕС ведуться роботи з модернізації перевантажувальних машин енергоблоків

---

⁷⁹ <https://expro.com.ua/novini/energorinok-opublikuvav-pogodinn-optov-rinkov-cni-elektroenerg-za-schen>

⁸⁰ <http://reform.energy/news/srednyaya-sebestoimost-tonny-ugolnoy-produktsii-na-gosshakhtakh-v-2019-godu-vyrastet-na-36-do-4258-grn-za-tonnu-10469>

⁸¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D1%80?lang=en>

⁸² <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/59-2019-%D1%80>

Електроенергетика та ядерна безпека

№№1-4. На РАЕС поставлено перевантажувальний багатоцільовий контейнер HI-TRAC та транспортний контейнер HI-STAR №1, завершені заводські приймальні випробування контейнера HI-STAR №2, а також динамічні випробування вагонів-транспортерів. На РАЕС завершено розробку проекту модифікації систем відвантаження ВЯП по усіх енергоблоках. Погоджується програма проведення індивідуальних функціональних випробувань на енергоблоках №№1, 2. Планується виконати комплекс робіт із завантаження герметичного багатоцільового контейнеру БЦК-31 для зберігання ВЯП енергоблоків №№3, 4 до HI-TRAC та HI-STAR. Зазначені роботи є частиною проекту з купівлі спеціального обладнання для сухого зберігання ВЯП і його транспортування, а також відповідних технологій для застосування на проммайданчиках АЕС та під час перевезення ВЯП з АЕС до ЦСВЯП.⁸³

Южно-Українську та Запорізьку АЕС відвідали представники німецького консорціуму «PLEJADES». Під час візиту вони ознайомилися з потоками, видами та об'ємами рідких радіоактивних відходів, відвідали об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами. Візит організовано в рамках реалізації проекту «Визначення форм відходів, що забезпечують безпечну переробку, зберігання та захоронення РАВ, які зберігаються на українських ядерно-енергетичних підприємствах», що реалізується в рамках Програми взаємодії з Європейською комісією «Інструмент співпраці з ядерної безпеки».

Згідно з Основними санітарними правилами забезпечення радіаційної безпеки України, РРВ не можуть передаватися на довготривале зберігання та захоронення без додаткової переробки. Для переведення рідких радіоактивних відходів у твердий стан в світі застосовується декілька технологій - цементування, заскловування, включення в полімерну матрицю та ін. В Україні технологію переробки РРВ до стану, придатного для захоронення, поки не обрано. Проект має на меті розробку рекомендацій з застосування методології переробки рідких радіоактивних відходів на всіх українських АЕС.⁸⁴⁸⁵

11 лютого 2019 року Хмельницьку АЕС відвідали представники спеціальної моніторингової місії організації з безпеки та співпраці в Європі. Під час візиту на Хмельницьку АЕС представники місії ОБСЄ обговорили питання пов'язані з технологіями поводження з відпрацьованим ядерним паливом, поставкою ядерного палива та контролю за ядерними матеріалами, а також станом справ щодо спорудження третього та четвертого енергоблоків⁸⁶

13 лютого Громадська рада при Державній інспекції ядерного регулювання України оголосила про недовіру голові відомства.

Серед причин такого рішення в заяві зазначена видача Держатомрегулювання дозволів держпідприємству "Східний гірничо-збагачувальний комбінат" на експлуатацію сховища для захоронення радіоактивних відходів, а також на переробку уранових руд в частині припинення діяльності уранових об'єктів колишнього ВО "Придніпровський хімічний завод", які належать держпідприємству "Бар'єр". При цьому, як зазначено в заяві, ДП "Східний ГЗК" не має фінансових і людських ресурсів для проведення відповідної діяльності.

В заяві зазначено, що ухваленню рішення про внесення відповідних змін до ліцензії "Східного ГЗК" передували ряд порушень, а прийняття самого рішення главою Держатомрегулювання відбувалося з порушенням законодавства, крім того, вказане рішення Держатомрегулювання призвело до

⁸³ <https://www.rnpp.rv.ua/na-raes-prodovzhuyutsya-roboti-iz-vprovadzheniya-tekhnologiyi-holtec.html?fbclid=IwAR0BM-c4CgG3q3PyQtKSou6P6LEpKTIhWKLURi2Gih3JIs-majrOSEW8krM>

⁸⁴ <https://www.sunpp.mk.ua/uk/article/7342-yuaaes-gotuyetsya-do-realizaciyi-novogo-proektu-tehnichnoi-dopomogy-yevrosoyuzu-v>

⁸⁵ <http://www.energoatom.kiev.ua/ua/actvts->

[16/p/na-zaes-rozpocinaetsya-novij-proekt-v-sferi-povodzenya-z-ridkimi-radioaktivnimi-vidhodami-44724](http://www.energoatom.kiev.ua/ua/actvts-16/p/na-zaes-rozpocinaetsya-novij-proekt-v-sferi-povodzenya-z-ridkimi-radioaktivnimi-vidhodami-44724)

⁸⁶ <http://www.energoatom.kiev.ua/ru/press-centr-19/novosti-kompanii->

[20/p/predstaviteli-missii-obse-otslezivaut-uroven-bezopasnosti-na-hmelnickoj-aes-44707](http://www.energoatom.kiev.ua/ru/press-centr-19/novosti-kompanii-20/p/predstaviteli-missii-obse-otslezivaut-uroven-bezopasnosti-na-hmelnickoj-aes-44707)

Електроенергетика та ядерна безпека

припинення Єврокомісією фінансування третьої фази проекту технічної допомоги для проекту реабілітації "Придніпровського хімічного заводу".⁸⁷

З 19 по 21 лютого на базі навчально-тренувального центру ДСП «Чорнобильська АЕС» працювала експертна місія Міжнародного агентства з атомної енергії.

Метою місії було проведення аналізу та отримання рекомендацій експертів МАГАТЕ щодо розроблених методик відбору проб та характеристики твердих радіоактивних відходів зі сховищ твердих відходів, а також встановлення радіонуклідних векторів та вимірювання активності упаковок РАВ.

Наразі ПКПТРВ ЧАЕС готується до третього етапу випробувань з реальними відходами, початок якого заплановано на друге півріччя 2019 року. В рамках підготовки до цього етапу виконано відбір проб і характеристику твердих РАВ, які знаходяться в так званих «легких» відсіках сховища твердих РАВ.

Рекомендації експертів МАГАТЕ допоможуть вдосконалити розроблені методики відповідно до чинних стандартів МАГАТЕ та кращого міжнародного досвіду. Надалі це сприятиме ефективному та безпечному поводженню з твердими РАВ.⁸⁸

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

Державне агентство України з управління зоною відчуження та Шведський комітет з радіаційної безпеки підписали Угоду про співробітництво в галузі ядерної безпеки та радіаційного захисту. У рамках Угоди продовжиться удосконалення української системи та інфраструктури поводження з радіоактивними відходами, високоактивними відпрацьованими джерелами іонізуючого випромінювання тощо. У рамках Угоди передбачено обмін досвідом щодо застосування успішного досвіду у сфері поводження з РАВ та імплементацію на законодавчому рівні положень та рекомендацій МАГАТЕ, навчання персоналу за програмами, а також обмін нормативними та іншими документами, передачу технічних даних.⁸⁹

На Колегії Державного агентства України з управління зоною відчуження, що відбулася на ДСП «Чорнобильська АЕС», була представлена доповідь про підсумки діяльності агентства та підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління, та був затверджений проект пріоритетів агентства на 2019 рік.

До основних результатів діяльності агентства у 2018 році відповідно до пріоритетів, які були затверджені Міністром екології та природних ресурсів України належать: виконання робіт задля введення в експлуатацію НБК, зняття з експлуатації ЧАЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, удосконалення механізму поводження з радіоактивними відходами, а також установа зони спеціального промислового використання та створення умов для розміщення об'єктів альтернативної енергетики у зоні відчуження. Також, важливим досягненням стало затвердження механізму цільового використання коштів Державного фонду поводження з радіоактивними відходами. Зокрема завдяки цьому в грудні 2018 року було завершено будівельні роботи 1-ї черги комплексу «Вектор» й проводилися роботи з розробки проектної документації об'єктів інфраструктури для прийняття осклованих відходів з Російської Федерації.⁹⁰

---

⁸⁷ <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2639938-gromadska-rada-ogolosila-nedoviru-golovi-derzatomu.html>

⁸⁸ <https://chnpp.gov.ua/ua/infotsentr/novyny/5257-ekspertna-dopomoga-magate-u-povodzhenni-z-rav>

⁸⁹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/ukrajina-ta-shvetsiya-rozshiryuyut-spivpratsyu-v-galuzi-yadernoi-bezpeki-ta-radiatsijnogo-zakhistu.html>

⁹⁰ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/kolegiya-dazv-zaslukhala-dopovid-golovi-dazv-pro-diyalnist-agentstva-ta-pidpriemstv-shcho-nalezhat-do-sferi-jogo-upravlinnya.html>

Енергетична ефективність та соціальні питання

У сфері енергоефективності та соціальних питань, лютий виявився істотною мірою позитивним місяцем, який приніс помітний прогрес по багатьом напрямкам. Так, проект закону «Про енергетичну ефективність» став на крок ближче до прийняття, Фонд енергоефективності України отримав повністю сформовану наглядову раду і схвалена усіма стейкхолдерами грантову політику, що значно наближає початок фактичної роботи цієї інституції, а Мінрегіон схвалив довгоочікувану Методику розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, яка унормовує фінансові стосунки мешканців багатоповерхівок та створює вагомий стимул до прискорення запровадження всеохопного обліку енергії. Та найбільшим досягненням місяця варто вважати реальний початок монетизації житлових субсидій, хоча є усі підстави вважати це більше наслідком передвиборчого процесу в рамках чергових виборів Президента України, ніж зваженим рішенням в рамках здійснення продуманої публічної політики.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

За інформацією, отриманою експертами робочої групи, проект закону України «Про енергетичну ефективність» перейшов на наступну стадію прийняття: після погоджень із заінтересованими органами виконавчої влади він був переданий до юридичного департаменту Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Попри запевнення фахівців міністерства про присвоєння цьому поданню статусу невідкладного, до кінця лютого проект залишався серед пакету інших проектів законодавчих ініціатив Мінрегіону та готувався до подачі в Міністерство юстиції України. На жаль, інформації про те, чи були внесені до цього проекту будь-які зміни в результаті чергового раунду погоджень, немає.

У цей же час, питання неповної імплементації Директиви 2012/27/ЄС Україною стає усе більш нагальним. Так, у Брюсселі під час зустрічі з Єврокомісаром Мігелем Аріасом Каньєте офіційні представники від України обговорили питання співпраці з ЄС у сфері енергоефективності. Віце-прем'єр Геннадій Зубко визнав, що прийняття Закону «Про енергетичну ефективність» на вказаній Директиві ЄС є головним пунктом «домашньої роботи» для України на 2019 рік⁹¹. На жаль, очільник відповідального за розробку та супровід цього законопроекту міністерства не уточнив, який рівень амбіційності щодо фактичних схем покладання зобов'язань з енергоефективності передбачатиме прийнятий закон, обмежившись лише зазначенням того, що закон передбачатиме «включення всіх трьох ключових ланок системи енергоефективності: генерація – транспортування – кінцевий споживач» без додаткових пояснень.

Крім того, Держенергоефективності та Мінрегіон проявляють певну активність у просвітницькій діяльності. Зокрема, міністерство займається систематизацією та поширенням інформації щодо енергоефективності у традиційних формах, наприклад, були видані 3 бібліографічні покажчики з енергозбереження та енергоефективності⁹². У той же час, Держенергоефективності нарощує обсяги інформаційної роботи у регіонах: за підтримки Представництва Фонду Ф. Еберта в Україні та у співпраці із місцевими органами влади, агентство розпочало ще масштабнішу програму із просування енергоефективного порядку денного у регіонах. Перший цикл інформаційних семінарів, присвячених різним аспектам енергоефективних заходів та можливостей для їхнього фінансування, відбувся у лютому в Одесі⁹³. Такі заходи варто заохочувати та поширювати їхній масштаб, враховуючи значну роль місцевих та регіональних стейкхолдерів, а також рекомендації щодо збільшення поінформованості

---

⁹¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/vice-premyer-ministr-gennadij-zubko-ta-yevrokomisar-migel-migel-kanjete-obgovorili-podalshu-spiivpracyu-yes-ta-ukrayini-u-sferi-energoefektivnosti>

⁹² <http://www.minregion.gov.ua/press/news/vidano-3-bibliografichni-pokazhchiki-seriyi-energozberezhennya-ta-energoefektivnist/>

⁹³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2811>

Енергетична ефективність та соціальні питання

населення та приватного сектору про енергосервіс як спосіб фінансування термомодернізації житлових та комерційних об'єктів, надані експертами ОЕСР наприкінці минулого року⁹⁴.

Енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту (Стаття 8)

Сфера енергоменеджменту та енергетичних аудитів наразі розвивається так швидко, як проходить навчання технічних фахівців. За умови загальної наявності регуляторного середовища, саме фактична робоча сила спеціалістів залишається вузьким місцем новоствореного сектору. Саме тому на підготовку спеціалістів скеровується особлива увага. Дванадцятого лютого відбувся урочистий випуск 80 нових фахівців у галузі енергетичного менеджменту, які отримали сертифікацію за міжнародним стандартом ISO50001. Спонсором та ініціатором цього навчання був проект «Впровадження стандарту систем енергоменеджменту в промисловість України», що реалізується за підтримки Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку та організації Global Environmental Facility в Україні⁹⁵. Водночас, незважаючи на заповнення посадовців Держенергоефективності про включення нових спеціалістів до інформаційно-довідникової бази фахівців з енергоменеджменту на сайті агентства, станом на кінець лютого цей перелік⁹⁶ є очевидно застарілим та неповним. Державному агентству рекомендується приділяти більше уваги діяльності з поширення інформації та контактів таких фахівців для повнішого використання їх навичок.

Також, варто звернути увагу на те, що отримання нової технічної кваліфікації відбувається за рахунок міжнародної фінансової допомоги і, принаймні у цьому випадку, фокусується на підготовці фахівців для приватного сектору та об'єктів промисловості, а не житлового сектору. Держенергоефективності могло би використати цей позитивний досвід і поширити його для повнішого виконання розпорядження КМУ від 26.04.2017 № 732-р⁹⁷.

Облік (Стаття 9)

Станом на кінець лютого довгоочікуваний наказ Мінрегіону від 22.11.2018 № 315 “Про затвердження Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг” було опубліковано на сайті, як такий, що пройшов державну реєстрацію в Міністерстві юстиції за № 1502/32954 28 грудня 2018 р⁹⁸. Тривалість його погодження та прийняття пояснюється істотним значенням для усіх сторін сфери споживання комунальних послуг, включаючи опалення та гаряче водопостачання, мешканцями багатопверхових будинків.

Найголовнішою задачею, яка буде вирішена цим наказом, є принцип обрахування та розподілу небалансового споживання, а саме – різниці обсягів води та опалення, що вимірюються загальнобудинковими лічильниками, та сумарних показників індивідуальних засобів обліку. Іншими словами, впроваджена методика дозволяє справедливо розподілити між мешканцями багатоквартирного будинку вартість утримання та опалення місць загального користування, забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання тощо. Так, у випадку будинків, де усі приміщення обладнані засобами обліку, обсяг таких небалансів розподіляється між усіма споживачами пропорційно до обсягу споживання, а у тих будинках, де існує необліковане споживання, оплачувати його будуть домогосподарства, які не мають лічильників. Для відповідного підрахунку враховується кількість осіб, які фактично користуються послугами, що так само є важливою новацією, адже дозволить враховувати споживання тих людей, які фактично проживають

---

⁹⁴ <http://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/eastern-partners/Report-on-Monitoring-ESCOs-in-Ukraine-ENG.pdf>

⁹⁵ <http://sae.gov.ua/uk/news/2779>

⁹⁶ http://sae.gov.ua/sites/default/files/Energy_auditors_2018.11.22.xlsx

⁹⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/732-2017-%D1%80>

⁹⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1502-18>

Енергетична ефективність та соціальні питання

у квартирі, але не зареєстровані у ній. Розрахунковий період визначається для кожного будинку окремо.

Норма, яка покладає повну відповідальність за небаланси на споживачів без засобів обліку, очевидно покликана стимулювання якнайскоріше обладнання лічильниками, і має потенціал бути ефективною. Крім того, враховуючи, що споживання домогосподарств без лічильників зазвичай є найменш раціональним, методика потенційно може призвести до помітного скорочення загального споживання тепла і гарячої та холодної води.

Варто зазначити, що нова методика буде застосовуватися лише після укладання споживачами нових договорів з виконавцями комунальних послуг після 1 травня 2019 року, коли буде уведений у дію закон «Про житлово-комунальні послуги» № 2189-19 від 09.11.2017 року⁹⁹.

Крім того, хоч очільник профільного Мінрегіону звітується про збільшення кількості будинкових лічильників тепла утрічі за останні 4 роки¹⁰⁰, результати щомісячного моніторингу Держенергоефективності щодо стану оснащення мешканців вузлами комерційного обліку тепла і води за січень свідчить про надзвичайно низькі темпи покращення ситуації. За інформацією, що надходить з місцевих органів виконавчої влади та опрацьовується агентством¹⁰¹, станом на 20 лютого 2019 року, оснащено лічильниками:

- тепла - 79% житлових та майже 78% нежитлових будівель;
- холодної води – більше 70% житлових та 93% нежитлових будівель;
- гарячої води - 16% житлових та 53% нежитлових будівель.

Хоча моніторинг не виявив негативної динаміки, приріст у кожному випадку не перевищує 0.2% у порівнянні з показниками станом на 20 січня 2019 року.

Традиційно, найкращі показники з обладнання житлових будівель лічильниками тримають:

- тепла – Черкаська, Миколаївська, Хмельницька, Вінницька області;
- холодної води – Миколаївська, Івано-Франківська, Закарпатська області;
- гарячої води – Київська, Миколаївська області.

Держенергоефективності загалом надає актуальну інформацію про здійснений моніторинг на своєму веб-сайті¹⁰², але на жаль має практику замінювати дані за попередній період моніторингу актуальною інформацією. Вважається, що це не найкращий підхід до публікування даних і, хоча відповідна методика моніторингу прямо не передбачає збереження архівної інформації, агентству рекомендується все ж надавати доступ до показників за попередні періоди.

Уперше за час проведення моніторингу за новою методикою, за результатами аналізу та оцінки його результатів, Агентство надіслало до Держпродспоживслужби 785 повідомлень про порушення вимог

---

⁹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19/print>

¹⁰⁰ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/kilkist-budinkovih-lichilnikiv-tepla-za-4-roki-zbilshilas-mayzhe-vtrichi-zubko/>

¹⁰¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2798>

¹⁰² <http://saee.gov.ua/uk/content/commercial-accounting>

Енергетична ефективність та соціальні питання

законодавства щодо строків встановлення або заміни вузлів комерційного обліку¹⁰³. Такий підхід має потенціал для прискорення темпів досягнення повного комерційного обліку теплової енергії.

Держенергоефективності загалом надає актуальну інформацію про здійснений моніторинг на своєму веб-сайті¹⁰⁴, але на жаль має практику замінювати дані за попередній період моніторингу актуальною інформацією. Вважається, що це не найкращий підхід до публікування даних і, хоча відповідна методика моніторингу прямо не передбачає збереження архівної інформації, агентству рекомендується все ж надавати доступ до показників за попередні періоди.

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

Ринок енергосервісних контрактів продовжує розвиватися, що, серед іншого, засвідчили результати обговорення тем енергоефективності між головою Держенергоефективності та регіональною менеджеркою Секретаріату глобальних відносин ОЕСР Габрієлою Мірандою у лютому 2019 року¹⁰⁵. Дані відповідного звіту ОЕСР свідчать про те, що загальне регуляторне середовище та впроваджені законодавчі стимули дозволили місцевим органам влади та інвесторам у значній мірі використати можливості механізму ЕСКО-договорів та реалізовувати істотну кількість енергоефективних заходів у бюджетній сфері. Зокрема, станом на лютий 2019 року, були укладені 255 ЕСКО-договорів на суму контрактів понад 275 млн гривень, при чому 4/5 з них були укладені у 2018 році, що свідчить про значну позитивну динаміку у розвитку цього ринку.

Серед останніх тенденцій розвитку сектору є усе більша популярність моделі ЕСКО-договорів із поглибленим партнерством. Такі контракти передбачають співфінансування замовником комплексних енергоефективних заходів на об'єкті та залишок частини економії на свою користь. Після перших укладених за такою методикою угод в Одеській та Київській областях, у лютому у Чернігівській області були підписані 2 енергосервісні контракти за моделлю поглибленого партнерства. Відповідно до їхніх умов, інвестор планує встановити ІТП у школі, а Управління освіти Ніжинської міської ради за кошти міського бюджету має намір модернізувати віконні системи. Досягнуту економію передбачається розподілити наступним чином: у школі: інвестору – 74%; замовнику – 26%; у спортивному комплексі: компанії – 86%, замовнику – 14%¹⁰⁶. Окрім реалізації ЕСКО-контрактів поглибленого партнерства у Ніжині підписано 3 контракти за звичайною ЕСКО-моделлю, де інвестор зобов'язується встановити ІТП з погодним регулюванням та диспетчеризацією і досягти не менше 20% економії теплової енергії¹⁰⁷.

На жаль, протягом лютого жодний з двох законопроектів, якими депутати планують створити додаткові стимули для енергосервісних інвестицій, не отримали жодного прогресу і залишаються на розгляді у відповідних комітетах.

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

Вже на початку лютого у Фонді енергоефективності відбулися значні події. По-перше, під час засідання Координаційної ради донорів Фонду енергоефективності та Мультидонорського трастового фонду, спеціально створеного ЕС та урядом Німеччини для підтримки реформи енергоефективності в Україні, до Наглядової ради Фонду була делегована представниця Європейського Союзу. Нею стала Лаура Гарбенцют, що має значний досвід роботи в сфері аудиту, зокрема, вона працювала в авторитетній міжнародній компанії «PricewaterhouseCoopers», що входить до так званої «Великої аудиторської

---

¹⁰³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2798>

¹⁰⁴ <http://saee.gov.ua/uk/content/commercial-accounting>

¹⁰⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/oesr-pidtrimuye-ukrayinu-v-rozvitku-energoservisu-dlya-uteplennya-byudzhethnih-ustanov-ta-obyektiv-organiv-vladi>

¹⁰⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/u-nizhini-ukladeno-pershi-2-esko-dogovori-za-modellyu-pogliblenogo-partnerstva>

¹⁰⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/2775>

Енергетична ефективність та соціальні питання

четвірки». Оскільки до цього до Наглядової ради були делеговані представники усіх інших сторін, із долученням пані Гаренцьют Наглядова рада Фонду енергоефективності є повноцінно сформованою¹⁰⁸.

Іншим важливим рішенням стало затвердження грантової політики, без чого Фонд не міг би почати здійснювати фактичну діяльність. За результатами попередньої роботи Координаційної ради донорів та наглядової ради Фонду енергоефективності України було прийнято рішення про рекомендований розмір гранту для перших 300 проектів: для пакету А («легкий») — 40%, для пакету Б («комплексний») — 50%. Крім того, додатковий розмір у 20% передбачатиметься для ОСББ, більше 50% мешканців яких отримують житлово-комунальні субсидії. Відповідно до фактичних умов певної програми Фонду та грантової угоди, укладеної між донорами Фонду, кошти на рахунки ОСББ, які впроваджуватимуть енергоефективні заходи, надходитимуть в однаковому обсязі (50% і 50%) з Фонду енергоефективності і Мультидонорського трастового фонду. Такі грантові кошти, які надаються безповоротно, покриватимуть видатки на проведення енергетичного аудиту, розробку проектної документації, закупівлю матеріалів та обладнання, а також вартість виконання робіт, відповідно до меж, що передбачаються у грантовій політиці Фонду¹⁰⁹.

У рамках тієї же зустрічі Координаційної ради донорів Фонду енергоефективності та Мультидонорського трастового фонду очільник Мінрегіону окреслив перспективу залучення муніципалітетів та обласних програм з енергоефективності до співфінансування заходів, що здійснюватимуться за підтримки Фонду¹¹⁰. Загалом, таку ініціативу можна вітати, оскільки у довгостроковій перспективі це дозволить більш ефективно використати технічну компетенцію Фонду енергоефективності, яка допоможе раціонально використати додаткові фінансові ресурси поза коштами, які фактично знаходяться у розпорядженні цієї інституції. Водночас, враховуючи той факт, що Фонд навіть не розпочав власну роботу, наразі моделювати його діяльність у такій далекій перспективі не вбачається доцільним. Сам Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г. Зубко очікує, що Фонд енергоефективності повноцінно розпочне працювати у I кварталі 2019 року¹¹¹.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Станом на кінець лютого 40 закладів вищої освіти видали 527 кваліфікаційні атестати для енергоаудиторів, зокрема, за напрямками: 311 – сертифікація енергетичної ефективності будівлі; 216 – обстеження інженерних систем. Всього незалежну атестацію пройшли 320 енергоаудиторів, з них більше 200 осіб атестовано за двома напрямками¹¹². Держенергоефективності веде облік таких закладів, загальний перелік яких можна знайти на сайті агентства¹¹³.

Крім того, 12 лютого у Мінрегіоні була проведена експертна зустріч представників зацікавлених державних органів у сфері енергоефективності будівель: Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, Державного агентства з питань електронного урядування України, Асоціації енергоаудиторів України, Офісу підтримки та впровадження реформ при Мінрегіоні, присвячена обговоренню перших результатів системи проведення обстеження інженерних систем на

---

¹⁰⁸ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/yevrosoyuz-deleguvav-svogo-predstavnika-do-naglyadovoyi-radi-fondu-energoefektivnosti-mayemo-povniy-sklad-radi-zubko/>

¹⁰⁹ http://www.minregion.gov.ua/press/news/zatverdzheno-grantovu-politiku-fondu-energoefektivnosti-zubko/?fbclid=IwAR3o3adhQDFXZLBZHowgAFGK_zQIA5u7NpFvW0PL-A0k7AnSVDilo1HpiLU

¹¹⁰ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/do-program-fondu-energoefektivnosti-mayut-buti-zalucheni-munitsipaliteti-gennadiy-zubko/>

¹¹¹ <https://www.facebook.com/tvoeosbb/videos/2188283568089951/>

¹¹² <http://sae.gov.uk/news/2796>

¹¹³ <http://sae.gov.uk/content/commissions>

Енергетична ефективність та соціальні питання

національному рівні¹¹⁴. У центрі обговорення було створення бази даних звітів про результати обстеження інженерних систем. Ініціатива проведення такої дискусії належить Мінрегіону, що варто вітати, хоча створення відповідної системи прямо передбачається ст. 13 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» від 22.06.2017 року №2118¹¹⁵. Водночас, оскільки суттєвих рішень прийнято не було, таку діяльність необхідно продовжити та інтенсифікувати.

Важливе рішення щодо реального підвищення енергоефективності у секторі нового будівництва прийняв Мінрегіон: була розроблена нова редакція ДБН В.2.2-Х:201Х «Житлові будинки. Основні положення», яка передбачає обов'язок з проектування житлових будинків із класом енергоефективності не нижче «С»¹¹⁶. За задумом розробників, це дозволить заощаджувати до 40% енергії, що споживається такими будинками, а за умови реконструкції – суттєво подовжить строк їхньої експлуатації.

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Лютий був досить продуктивним в частині погодження проектів технічних регламентів. Зокрема, на засіданні Урядового комітету з питань європейської, євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва та регіонального розвитку під головування Іванни Климпуш-Цинцадзе схвалено розроблені Держенергоефективності 9 технічних регламентів з екодизайну для: пилососів; холодильників; приймачів цифрового телебачення; водяних насосів; електродвигунів; вентиляторів; трансформаторів; циркуляційних насосів; зовнішніми джерелами живлення¹¹⁷. Також, 1 та 12 лютого на сайті Мінрегіону були оприлюднені для публічного обговорення проекти технічних регламентів енергетичного маркування водонагрівачів, баків-акумуляторів, комплектів з водонагрівача і сонячного обладнання¹¹⁸, та побутових прально-сушильних машин¹¹⁹, відповідно.

Соціальні питання

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 6 лютого прийняв зміни до діючих нормативно-правових актів, якими передбачається виплата «живих» грошей для оплати житлово-комунальних послуг для осіб, що мають субсидію. Зважаючи на той факт, що питання впровадження монетизації субсидій не належить до компетенції Президента України, а Уряд після тривалих консультацій не може прийняти ефективного рішення, такий вчинок Глави держави можна розцінювати як ймовірний передвиборчий крок¹²⁰.

Питання впровадження монетизації субсидій багато років залишалися на словах пріоритетним для Уряду, але фактична реалізація цього плану почалася лише напередодні чергових виборів Президента України. Враховуючи той факт, що модель монетизації не була розроблена у деталях перед фактичним

---

¹¹⁴ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/u-minregioni-obgovorili-pitannya-stvorennya-bazi-danih-zvitiv-shhodo-rezultativ-obstezhennya-inzhenernih-sistem/>

¹¹⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19/print>

¹¹⁶ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/minregion-proponuye-buduvati-tilki-energoefektivne-zhitlo/>

¹¹⁷ <http://saee.gov.ua/uk/news/2794>

¹¹⁸ <http://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/informatsiyi-povidomlennya-pro-provedennya-publichnogo-gromadskogo-obgovorennya-grom-convers/rozpochato-gromadske-obgovorennya-proektu-nakazu-minregionu-pro-zatverdzhennya-tehnichnogo-reglamentu-energetichnogo-markuvannya-vodonagrivachiv-bakiv-akumulyatoriv-ta-komplektiv-z-vodonagrivacha-i/>

¹¹⁹ <http://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/informatsiyi-povidomlennya-pro-provedennya-publichnogo-gromadskogo-obgovorennya-grom-convers/rozpochato-gromadske-obgovorennya-proektu-nakazu-minregionu-pro-zatverdzhennya-tehnichnogo-reglamentu-energetichnogo-markuvannya-pobutovih-pralno-sushilnih-mashin/>

¹²⁰ <https://www.msp.gov.ua/news/16667.html>

Енергетична ефективність та соціальні питання

початком її застосування, а очевидна політична необхідність вимагала якнайшвидшого запровадження, вже з початку березня монетизовані субсидії доставлятимуться отримувачам суміжними каналами. Так, пенсіонери отримуватимуть їх разом із пенсією, у тому числі, через пошту, а не пенсіонери зможуть отримати кошти у відділенні Ощадбанку. Якщо ж субсидіант не є пенсіонером та не має рахунку в Ощадбанку, то йому необхідно відкрити такий рахунок. Однак у березні у разі відсутності такого рахунку субсидіант зможе отримати субсидію через грошовий переказ «Швидка копійка». Оплата комунальних платежів після 20 березня не впливатиме на субсидію наступного місяця. Однак, якщо станом на травень 2019 року, у домогосподарства буде прострочена понад місяць заборгованість за послуги понад 340 гривень, субсидію на новий період 2019-2020рр не призначатимуть. Нововведення Уряд пояснює, зокрема, і на офіційному сайті, присвяченому питанням державної підтримки найменш захищених споживачів енергії¹²¹.

У рахунках, які люди отримали на початку лютого субсидію за січень зараховується як оплата за спожиті у січні послуги. Субсидії за лютий та наступні місяці у рахунках відображено не буде, натомість буде відображена повна сума на оплату житлово-комунальних послуг. Важливо відзначити, що внаслідок простоти та непроробленості спеціальних умов такої «стихійної» монетизації, уряд не передбачив жодних обмежень для користування отримувачами субсидій грошей, зекономлених внаслідок скорочення споживання, а значить будь-яку решту громадяни зможуть витратити за власним розсудом. На думку деяких експертів, така модель заохочуватиме подальшу раціоналізацію споживання з боку населення більше, ніж обмеження щодо використання коштів тільки на енергоефективні заходи, як спочатку планувалося розробниками попередніх моделей з боку відповідальних міністерств.

Хоча експерти робочої групи вітають довгоочікуваний початок реальної монетизації субсидій, його формат та обставини вимагають додаткових зусиль із моніторингу результатів, моніторингу та уваги з боку як уряду, так і громадських експертів до деталей та доопрацювання механіки. Найважливішою ж рекомендацією є забезпечення продовження принаймні такої монетизації і після завершення виборів Президента України.

---

¹²¹ <https://teplo.gov.ua/news/213-yak-pratsiuvatyme-monetyzatsiia-subsydiy>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Останній день лютого 2019 року виявився справді “екологічним днем” у роботі парламенту – прийнята оновлена Стратегія державної екологічної політики, а у першому читанні два не менш важливих документи – проект Закону України “Про засоби моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів” та проект Закону України “Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази”. Є певний прогрес і в сфері відходів – Уряд схвалив Національний план управління відходами. У лютому 2019 року почала працювати Робоча група з розробки другого Національно-визначеного внеску України до Паризької угоди. Мінприроди оприлюднило проект Закону України “Про території Смарагдової мережі”, спрямований більше на імплементацію Бернської конвенції, аніж норм законодавства ЄС, до яких Україна має наблизити своє законодавство.

Що стосується відновлюваної енергетики, то протягом місяця законопроект про запровадження аукціонної системи активно доопрацьовувався Комітетом ПЕК та іншими учасниками процесу. Зокрема, до доопрацювання проекту закону перед другим читанням долучилися експерти DiXi Group, проекту “Рекомендації щодо політики низьковуглецевого розвитку в Україні”, котрий підтримується парламентом Німеччини, а також проекту ЄС “Аукціони для підтримки відновлюваної енергетики”. Загалом же до доопрацювання законопроекту та в цілому підтримки законопроекту долучилися IRENA, ЄБРР, Енергетичне Співтовариство та IFC.

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (стаття 363 УА)

За даними Мінприроди станом на 19 лютого 2019 року у період зі початку дії Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” в Єдиному реєстрі з ОВД зареєстровано 2365 справ та видано 490 висновків про оцінку впливу на довкілля.

Мінприроди нагадує, що суб’єкт господарювання після отримання висновку з оцінки впливу на довкілля має здійснювати післяпроектний моніторинг щодо дотримання його умов. Зокрема, у офіційному зверненні Мінприроди до суб’єктів господарювання, які отримали чи планують отримувати висновок з ОВД, йдеться про “необхідність виконання екологічних умов висновку, зокрема, в частині здійснення післяпроектного моніторингу та належного інформування органу про його результати”.¹²²

Нагадаємо, що з 18 грудня 2017 року Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” почав працювати на практиці.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (стаття 263 УА)

Міністерство екології та природних ресурсів оприлюднило на своїй веб-сторінці для громадського обговорення проект Закону України “Про території Смарагдової мережі”.¹²³

У проекті Закону, серед іншого, зазначено, що він “встановлює правові засади визначення та збереження територій Смарагдової мережі в Україні згідно з вимогами Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції) та з урахуванням вимог Директиви № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів та Директиви № 92/43/ЄС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори”.

Тим не менше, закон більше спрямований на імплементацію Бернської конвенції, стороною якої є Україна, і не може забезпечити належної імплементації директив про диких птахів та оселища.

Звичайно, що на шляху створення мережі природоохоронних європейських територій НАТУРА 2000 на сьогодні стоїть низка перешкод, базово той факт, що Україна не є членом ЄС. Проте певні домовленості на двосторонньому рівні дали б шанс українській природі стати частиною європейської не лише географічно, а й політично, а також відкрили б нові можливості для фінансування новостворених об’єктів охорони природи.

---

¹²² <https://menr.gov.ua/news/33126.html>

¹²³ <https://menr.gov.ua/projects/150/>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

Директива 2009/29/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

Протягом усього місяця в очікуванні на друге читання проект закону про введення «зелених» аукціонів перебував у процесі доопрацювання та обговорення не тільки його основних положень, а й деяких нових, запропонованих учасниками процесу. Серед найбільш активно обговорюваних положень варто виділити наступні: відповідальність за небаланси для «зелених» проектів; визначення розмірів та періодів надання квот; обмеження терміну дії невикористаних дозволів на підключення; форма аукціонів; останній термін для підписання рге-PPA; зміна граничних розмірів проекту для обов'язкової участі в аукціонах тощо.

Загалом же, наприкінці місяця доопрацьований законопроект було схвалено на засіданні Комітету ПЕК.

Серед положень, які підтримуються Комітетом варто виділити наступні: останній термін для підписання рге-PPA становить 31 грудня поточного року; участь в аукціонах є обов'язковою для СЕС потужністю від 1 МВт та ВЕС потужністю понад 5 МВт; строк дії попередньо виданих техумов для підключення до мережі складе 2 роки для СЕС і 3 роки для ВЕС із моменту набуття (з моменту, коли закон набуде чинності).

Нафта

Упродовж звітнього періоду тривала робота з імплементації в Україні Директиви 94/22/ЄС. Затверджено документацію й розміщені оголошення про проведення конкурсів на укладення дев'яти угод про розподіл вуглеводнів. У рамках проекту з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів успішно реалізовано три лоти, розміщені в системі ProZorro.Sales. На жаль, потенційні інвестори не виявили інтересу до семи інших ділянок, що ставить під загрозу відомі плани Уряду. Затвердження Програми робіт з національної стандартизації на 2019 рік, до якої внесені десятки документів, що мали бути ухвалені в 2017-2018 роках, засвідчило незадовільні темпи гармонізації вимог до якості й безпечності палива в Україні та ЄС. Виявлено ще один прецедент продовження роботи над проектом нормативно-правового акта, вже затвердженого на засіданні Уряду, та відсутність низки завдань у нафтовій сфері в планах регуляторної діяльності центральних органів виконавчої влади на 2019 рік.

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів (ст. 338 Угоди про асоціацію)

04 лютого 2019 року у звіті голови Держрезерву відзначено, що центральний апарат виконав усі заплановані заходи щодо імплементації Директиви 2009/119/ЄС в Україні, зокрема «розроблено план подолання кризи на ринку нафти та нафтопродуктів, розпочато здійснення необхідних інженерно-технічних заходів»¹²⁴. Наголошується, що «для повної реалізації цього пріоритету потрібна політична воля вищого керівництва». З огляду на це, основними Пріоритетами розвитку Держрезерву на 2019 рік визначено:

- затвердження моделі підтримки мінімальних запасів сирої нафти та нафтопродуктів;
- ухвалення закону про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів;
- погодження плану подолання криз на ринку нафти й нафтопродуктів;
- здійснення необхідних інженерно-технічних заходів.

При цьому кінцевими термінами виконання пунктів 128 і 129 плану¹²⁵, що передбачали подання Кабінетові Міністрів проекту нормативно-правового акта про затвердження моделі підтримки мінімальних запасів та їхнього використання в разі порушення постачань, законопроект «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» і проектів інших нормативно-правових актів, необхідних для запровадження обраної моделі, раніше були визначені відповідно липень і жовтень 2018 року. Що ж до проектування додаткових резервуарів, необхідних для формування мінімальних запасів (пункт 130 плану¹²⁶), то його потрібно було здійснити до кінця 2018 року.

За станом на 05 березня 2019 року розроблений Держрезервом законопроект «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»¹²⁷, який було надіслано Мінекономрозвитку 12 листопада 2018 року¹²⁸, усе ще опрацьовувався цим міністерством і навіть не був оприлюдненим у встановленому порядку.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

У рамках приведення нормативних вимог до рідкого палива з біологічними компонентами до європейських Програмою робіт з національної стандартизації на 2019 рік¹²⁹, затвердженою 25 лютого 2019 року¹³⁰, передбачено ухвалення 13 національних стандартів. Розроблення більшості з них було розпочато в січні-серпні 2018 року згідно з програмою¹³¹. Проте з 19 документів, що планувалося ухвалити¹³², видано лише шість. Для одного стандарту розроблено остаточну редакцію, для двох – перші, для одного – наступну, дев'ять проектів повернуто на доопрацювання¹³³.

---

¹²⁴ <https://rezerv.gov.ua/news/derzhrezerv-2019-novi-vikliki-novi-zavdannya>

¹²⁵ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹²⁶ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹²⁷ https://rezerv.gov.ua/image/catalog/files/mznn/ostannjaversija_26.10.18zuprominimalnizapasinaftitanaftoproduktivukr.docx

¹²⁸ <https://rezerv.gov.ua/novini-mznn/zakonoprojekt-pro-stvorennja-ta-zberigannya-minimalnih-zapasi>

¹²⁹ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Rrogram_2019.xlsx

¹³⁰ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/N33_2019-02-25.pdf

¹³¹ <http://uas.org.ua/ua/messages/dodatok-2-do-programi-robot-z-natsionalnoyi-standartizatsiyi-na-2018-rik/>

¹³² <http://uas.org.ua/ua/messages/dodatok-2-do-programi-robot-z-natsionalnoyi-standartizatsiyi-na-2018-rik/>

¹³³ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Zvit_vikon-gruden-20-12-2018_Program-2018.xlsx

Директива 99/32/ЄС¹³⁴ про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Із 17 липня 2018 року імплементація Директиви 99/32/ЄС в Україні здійснюється за планом заходів¹³⁵ (пункт 119), яким продовжено до кінця 2019 року терміни:

- визначення органу ринкового нагляду (контролю), передбачене вимогою Директиви 99/32/ЄС у частині встановлення уповноваженого органу;
- введення в дію змін до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив із метою його приведення до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС;
- введення в дію Технічного регламенту щодо вимог до газу нафтового скрапленого;
- введення в дію національних стандартів, необхідних для повної гармонізації вимог до якості і безпеки вуглеводневого палива в Україні та ЄС.

У цьому переліку відсутній пункт про розроблення Технічного регламенту щодо вимог до авіаційних бензинів та палив для реактивних двигунів, роботу над яким планувалося завершити до 01 січня 2018 року (завдання 32¹³⁶). Виконання зазначеного завдання Міненерговугілля додало до плану¹³⁷ (пункт 6 додатка 2; кінцевий термін реалізації – грудень 2018 року), але інформації про хід підготовки відповідного документа за станом на 05 березня 2019 року не надходило.

Невідомими є й результати узгодження заінтересованими органами влади проекту постанови¹³⁸, якою мають бути внесені зміни до Технічного регламенту¹³⁹ (завдання 1702.4 плану¹⁴⁰).

У свою чергу, затвердження Технічного регламенту щодо вимог до газу скрапленого для автомобільного транспорту, комунально-побутового споживання та промислових цілей, яке мало відбутися до 01 листопада¹⁴¹, відкладено на четвертий квартал 2019 року (пункт 12 плану¹⁴²). У рамках виконання цього завдання 26 лютого 2019 року Міненерговугілля подало проект відповідної постанови Кабінету Міністрів на погодження до Державної регуляторної служби¹⁴³. Цим документом, зокрема, пропонується визначити Держекоінспекцію уповноваженим органом на ринку скрапленого нафтового газу. Проте, з огляду на наміри Уряду покласти функції нагляду (контролю) на ринку нафтопродуктів на Державну природоохоронну службу, яку буде створено до кінця 2019 року з ліквідацією Держекоінспекції (завдання 1.2 плану¹⁴⁴), визначаючи завдання й повноваження нового органу (завдання 37 плану¹⁴⁵), Мінприроди має віднести до них, зокрема, моніторинг і контроль якості та безпеки моторного палива, у тому числі скрапленого нафтового газу, проведення перевірок суб'єктів господарювання й накладення санкцій на них у разі недотримання встановлених вимог.

25 лютого 2019 року затверджено¹⁴⁶ Програму робіт з національної стандартизації на 2019 рік¹⁴⁷, якою передбачено ухвалення 51 національного стандарту, необхідного для гармонізації вимог до якості й безпеки палива в Україні та ЄС. Розроблення більшості з них було розпочато в січні-серпні 2018 року згідно з програмою¹⁴⁸. Проте до 20 грудня 2018 року видано лише п'ять нормативних документів. Для 35 стандартів розроблено перші редакції, для чотирьох – наступні, для одного – остаточну, сім проектів повернуті на доопрацювання¹⁴⁹.

¹³⁴ Директиву 99/32/ЄС (інше позначення – 1999/32/ЄС) кодифіковано 11 травня 2016 року (Директива 2016/802/ЄС).

¹³⁵ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹³⁶ <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=d8571d0b-53a6-4ade-88c1-75579be0cb39>

¹³⁷ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245282918>

¹³⁸ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6795-10.05.18.pdf>

¹³⁹ <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-n>

¹⁴⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF>

¹⁴¹ <http://www.nefterynok.info/uk/novini/uasg-prosit-mnenergo-prodovijiti-stariy-gost-na-skrapleniy-gaz-do-2020-roku->

¹⁴² <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245328636>

¹⁴³ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/dokument-1923_0_19-19-id813108.pdf

¹⁴⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverd>

¹⁴⁵ <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5bc/de8/62a/5bcde862a988c706756328.doc>

¹⁴⁶ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/N33_2019-02-25.pdf

¹⁴⁷ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Rrogram_2019.xlsx

¹⁴⁸ <http://uas.org.ua/ua/messages/dodatok-2-do-programi-robot-z-natsionalnoyi-standartizatsiyi-na-2018-rik/>

¹⁴⁹ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Zvit_vikon-gruden-20-12-2018_Program-2018.xlsx

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та при їхньому транспортуванні з нафтобаз до заправних станцій, зі змінами й доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

Хоча наявність на офіційному сайті Мінприроди переліку завдань¹⁵⁰ підтверджує доведення плану¹⁵¹ до виконавців, за станом на 05 березня 2019 року у відкритих джерелах відсутня інформація про стан реалізації завдання 1695, яким до 31 грудня 2018 року передбачалося:

- розробити проект технічного регламенту, що встановлює вимоги до зберігання, транспортування та перевантаження палива, відповідного обладнання та сервісних станцій;
- провести інвентаризацію «терміналів для зберігання та завантаження бензину»;
- розробити рекомендації до здійснення контролю роботи автозаправних станцій та «резервуарів для зберігання нафтопродуктів невеликого розміру».

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток ХХVII, ст. 279, 280, 341 УА)

Хоча раніше повідомлялося¹⁵², що 18 грудня 2018 року Уряд скасував можливість отримання спеціального дозволу на видобування вуглеводнів, якщо заявник за власні кошти здійснив апробацію їхніх запасів, а також дозволив зупиняти дію дозволу в разі відсутності чи невиконання умов висновку з оцінки впливу на довкілля та/чи державної екологічної експертизи, 01 лютого 2019 року Державна регуляторна служба своїм рішенням № 56¹⁵³ відмовила в погодженні поданого Мінприроди 20 грудня 2018 року (тобто вже після засідання Уряду!) проекту постанови¹⁵⁴ про запровадження проголошених змін.

02 лютого 2019 року Мінприроди надіслало на погодження Державній регуляторній службі доопрацьований (та оприлюднений 07 лютого) проект постанови Уряду «Питання визначення ціни спеціального дозволу на користування надрами»¹⁵⁵ (план роботи Мінприроди¹⁵⁶; розділ 1, завдання 1, пріоритети Уряду; завдання 189 плану¹⁵⁷; строк виконання – листопад 2018 року), відхилений 03 січня 2019 року через порушення розробником основних принципів державної регуляторної політики¹⁵⁸. Документ передбачає оновлення Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами¹⁵⁹ шляхом заміни процедури визначення вартості дозволу через дисконтування грошових потоків установленням початкової ціни за наданою Державною фіскальною службою митною вартістю нафти та/чи газового конденсату та обсягами їхніх запасів (ресурсів), які визначено за результатами геолого-економічних оцінок¹⁶⁰.

15 лютого 2019 року наказом Міністра енергетики та вугільної промисловості України № 58¹⁶¹ до Плану діяльності Міненерговугілля з підготовки проектів регуляторних актів на 2019 рік додано розроблення й подання на затвердження Кабінету Міністрів до 31 березня 2019 року проекту змін до пункту 17 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами¹⁶² для «забезпечення продовження виробничої діяльності у сфері надрокористування державними унітарними підприємствами у разі їх реорганізації». У рамках виконання цього завдання 26 лютого 2019 року Міненерговугілля подало проект відповідної постанови Кабінету Міністрів на погодження до Державної регуляторної служби¹⁶³. 01 березня 2019 року під час зустрічі з представниками Світового банку державний секретар Міненерговугілля повідомив, що з вересня 2019 року має запрацювати електронна платформа,

¹⁵⁰ <https://menr.gov.ua/files/images/news/23052018/Vci%20zavdannya%20Minnprydy.docx>

¹⁵¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-z-odniyeyi-storoni-ta-yevropejskim-soyuzom-yevropejskim-spivtovaristvom-z-atomnoyi-energiyi-i-yihnimi-derzhavami-chlenami-z-inshoyi-storoni>

¹⁵² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayini-75->

¹⁵³ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/654-01.02.19.pdf>

¹⁵⁴ http://www.drs.gov.ua/analysis_projects/postanova-kmu-pro-vnesennya-zmin-deyakih-postanov-kabinetu-ministriv-ukrayiny-27/

¹⁵⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/1276-.pdf>

¹⁵⁶ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁵⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2018-%D1%80>

¹⁵⁸ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/22_20-19.pdf

¹⁵⁹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁶⁰ <https://menr.gov.ua/news/32934.html>

¹⁶¹ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245342447>

¹⁶² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF>

¹⁶³ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/dokument-1886_0_19-19-id812968.pdf

призначена для автоматизації збирання даних для звітування в рамках Ініціативи забезпечення прозорості у видобувних галузях (EITI)¹⁶⁴. Було обговорено «можливості щодо подальшого адміністрування електронної платформи, залучення фахівців до цієї роботи, впровадження нових форм звітності та фінансової підтримки»¹⁶⁵. Наголошувалося, що ефективним інструментом для обговорення проблемних питань і досягнення компромісу з питань звітування має стати новий склад Багатосторонньої групи зацікавлених осіб.

Ухвалення наказу Міністерства енергетики «щодо створення програмного середовища для електронного подання звітності суб'єктами розкриття інформації у видобувних галузях, а також публікації отриманих даних у форматі відкритих даних» передбачалося планом¹⁶⁶ на 2018 рік. Наразі відомо, що роботи в цьому напрямі здійснюються згідно із ще не затвердженим «внутрішнім Планом заходів щодо виконання Закону «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», [який] ...дає змогу закріпити відповідальність за різними директоратами та департаментами залежно від сфер відповідальності та визначити строки реалізації пунктів закону»¹⁶⁷.

Водночас, за станом на 05 березня 2019 року, у відкритих джерелах відсутня інформація про стан підготовки оприлюдненого Держгеонадрами 09 липня 2018 року проекту постанови Уряду «Про внесення змін до Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування»¹⁶⁸ (строк виконання перенесено на жовтень¹⁶⁹ і грудень 2018 року^{170,171}), відхиленого Державною регуляторною службою¹⁷² через недотримання розробниками ключових принципів регуляторної політики і повторно поданого 17 липня 2018 року¹⁷³. Неврегульованими залишаються питання:

- скасування гірничого відводу для нафтогазовидобувної галузі. Хоча 14 листопада 2018 року Державна регуляторна служба погодила¹⁷⁴ поданий Держпраці¹⁷⁵ проект постанови «Про внесення змін до Положення про порядок надання гірничих відводів¹⁷⁶» (термін виконання – перший квартал 2017 року¹⁷⁷), документ на розгляд Уряду досі не подано;
- погодження надання надр у користування. Законопроект про внесення відповідних змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розроблено ще у вересні 2017 року¹⁷⁸, але досі не узгоджено й не подано на розгляд Верховної Ради (пункт 36 плану¹⁷⁹);
- переходу на міжнародно прийняті системи оцінки запасів вуглеводнів (PRMS, JORC тощо). Розроблення й подання до кінця 2018 року проекту постанови Уряду про внесення відповідних змін до Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин¹⁸⁰ було передбачено планом¹⁸¹ (відповідальне – Мінприроди).

Стаття 276 Угоди про асоціацію в частині запобігання збоям у транзиті й транспортуванні нафти й нафтопродуктів

¹⁶⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/stvorennya-elektronnoi-platформи-dlya-zvituvannya-ta-obminu-danymi-zabezpechit-prozorist-roboti-vidobuvnoi-galuzi>

¹⁶⁵

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?jsessionid=EF6CF1FFB32B913B71A248A8E4DA2BA1.app1?art_id=245344702&cat_id=35109

¹⁶⁶ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

¹⁶⁷ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245343141&cat_id=35109

¹⁶⁸ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/zmpostkmu1117_2017_ok_0.doc

¹⁶⁹ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁷⁰ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/nakaz_475.pdf

¹⁷¹ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁷² <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/4384-vid-07.05.18.pdf>

¹⁷³ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/10137_19-18.pdf

¹⁷⁴ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/11023-14.11.18.pdf>

¹⁷⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/10077-25.10.18.pdf>

¹⁷⁶ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/59-95-%D0%BF>

¹⁷⁷ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁷⁸ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/proekt_zakonu_0.doc

¹⁷⁹ <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5bc/de8/62a/5bcde862a988c706756328.doc>

¹⁸⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-94-%D0%BF>

¹⁸¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

За станом на 05 березня 2019 року залишається невиконаним пункт 126 плану¹⁸², яким Міненергівугілля доручалося до кінця 2018 року розробити й подати Кабінетові Міністрів проект рішення про внесення змін до Концепції державної політики у сфері постачання та транзиту сирової нафти з метою забезпечення створення умов технічного переоснащення та підвищення надійності нафтотранспортної системи України, ефективного залучення інвестицій.

Досі не підписано й поданий на виконання пункту «а» статті 276 і постанови Уряду¹⁸³ наказ Міненергівугілля про затвердження Положення про Комісію з виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їхньої переробки¹⁸⁴. Відповідним документом, погодженим Державною регуляторною службою ще 02 листопада 2018 року¹⁸⁵, мають бути визначені основні завдання Комісії, її права, повноваження голови Комісії, права та обов'язки її членів, послідовність дій Комісії з розгляду підготовлених суб'єктом господарювання документів, оформлення протоколу й підготовки пропозицій про виведення з експлуатації магістрального трубопроводу або відмову в цьому.

Стаття 279 Угоди про асоціацію в частині забезпечення рівності доступу та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів

14 лютого 2019 року в Держгеонадр повідомили про надання інвесторам у 2018 році 582 спеціальних дозволів на користування надрами¹⁸⁶, у тому числі понад 120 – АТ «Укргазвидобування» і ПАТ «Укрнафта»¹⁸⁷.

27 лютого 2019 року, звітуючи на засіданні Кабінету Міністрів, голова Держгеонадр О. Кирилюк зазначив, що на офіційному веб-сайті служби кожний надрокористувач «зможе отримати повну інформацію про стан розгляду заяви» на отримання спеціального дозволу¹⁸⁸. «Кожні три дні відбувається оновлення інформації про реєстрацію документів, кожні 10 днів ми оновлюємо стан розгляду». На сайті розміщені заяви, подані «з січня 2019 року», і копії спеціальних дозволів, одержані з 2016 року.

На тому ж засіданні прем'єр-міністр України В. Гройсман заявив, що Уряд повністю відкрив геологічні дані, зруйнував схеми таємного розподілу родовищ і, таким чином, забезпечив всі можливості наростити видобуток копалин. За його словами: «Ми перші, хто зруйнував схему таємних розподілів і запроваджуємо систему публічних конкурсів та аукціонів. Перший аукціон відбудеться вже за тиждень – 6 березня. Торги мають бути прозорими і конкурентними. Це має бути новий стандарт»¹⁸⁹.

На згаданому очільником Уряду аукціоні реалізовано три спеціальні дозволи на користування надрами¹⁹⁰. При цьому інтересу до семи інших лотів потенційні інвестори не виявили. У цілому, за станом на 05 березня 2019 року в системі ProZorro.Sales розміщено 28 лотів – ділянок нафтогазоносних надр. Торги з продажу «понад 30»¹⁹¹ спеціальних дозволів на користування надрами мають пройти впродовж березня-травня 2019 року згідно з тимчасовим порядком¹⁹². У цілому, в 2019 році на торги планується виставити 40 ділянок загальною площею 20 кв. км¹⁹³.

Таким чином, ані в 2018, ані в 2019 році Уряд не зможе виконати пункти 2 і 3 плану¹⁹⁴, відповідно до яких Держгеонадра ще до кінця 2018 року мали провести:

---

¹⁸² <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

¹⁸³ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2018-%D0%BF>

¹⁸⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245306373&cat_id=35082

¹⁸⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/10693-vid-02.11.18.pdf>

¹⁸⁶ <http://www.geo.gov.ua/investori-otrimali-ponad-500-specdozvoliv-na-nadrokoristuvannya/>

¹⁸⁷ <http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-vidali-bilshe-100-specdozvoliv-najbilshim-naftogazovim-kompaniyam/>

¹⁸⁸ <http://www.geo.gov.ua/vidteper-stan-rozglyadu-zayavki-dlya-otrimannya-specdozvolu-mozhna-glyanuti-on-lajn-kirilyuk/>

¹⁸⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/volodimir-grojsman-mi-zrujnuvali-shemi-tayemnogo-rozpodilu-rodovishch-i-teper-mayemo-vsi-mozhливosti-narostiti-vidobutok>

¹⁹⁰

<https://prozorro.sale/auction/search?edrpou=37536031&status=active.auction&source=sale&index=2&fbclid=IwAR3dZDI2bU9ljU9S6EnUhTdboJuDVpauSs7k4dkU1lu10j9tulordHG2VqA>

¹⁹¹ <http://www.geo.gov.ua/do-kincya-travnnya-na-elektronnix-torgax-prodadut-prava-na-koristuvannya-30-rodovishhami/>

¹⁹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2018-%D0%BF>

¹⁹³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-pro-stan-rinku-energoresursiv-zakritij-klub-v-energoserferi-zrujnovano>

¹⁹⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

Нафта

- аукціон на отримання спеціальних дозволів на користування надрами або конкурс на укладення угод про розподіл продукції, на якому буде запропоновано щонайменше п'ять ділянок на континентальному шельфі та виключній (морській) економічній зоні для розвідки та видобутку вуглеводнів;
- відкриті аукціони з продажу спеціальних дозволів на користування ділянками надр шляхом зменшення кількості випадків їх надання поза аукціонами, на яких буде запропоновано щонайменше 50 нових ділянок на розвідку й видобуток вуглеводнів.

28 лютого 2019 року, на виконання низки постанов Уряду від 18 грудня 2018 року (№ 1178-1189)¹⁹⁵, Міжвідомчою комісією з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції затверджено конкурсну документацію й розміщені оголошення про проведення конкурсів на укладення угод про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться в межах дев'яти нафтогазоносних ділянок¹⁹⁶. Плата за участь у кожному конкурсі становить 300 тис. грн. Про причини, з яких не було розроблено конкурсної документації ще на три ділянки (постанови № 1178, 1181, 1185), не повідомляється, хоча 26 лютого 2019 року було повідомлено, що конкурсні умови затверджено для всіх 12 проектів¹⁹⁷.

Проект ще однієї постанови про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл вуглеводнів (у межах ділянки Дельфін) було винесено на розгляд Кабінету Міністрів 06 березня 2019 року¹⁹⁸.

---

¹⁹⁵ <http://www.geo.gov.ua/ukra%d1%97na-ogolosila-12-konkursiv-na-rozrobku-vuglevodneviv-rodovishh-za-urp-na-50-rokiv/>

¹⁹⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245343998&cat_id=193804

¹⁹⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-pro-stan-rinku-energoresursiv-zakritij-klub-v-energospheri-zrujnovano>

¹⁹⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/meetings/zasidannya-kabinetu-ministriv-ukrayini-05-03-2019>

Бізнес-клімат

Публічні закупівлі розширяють географію залучення контрагентів нерезидентів, що веде до підвищення конкуренції та оптимізації ціни за пропонувані товари і послуги. Чи отримувати чи не отримувати дозвіл на концентрацію банкам та фінустановам в разі набуття ними у власність активів від боржників намагатиметься вирішити Законопроект про внесенні змін до ЗУ «Про захист економічної конкуренції», що подано і зареєстровано у лютому до ВРУ. Тим часом в АМКУ ведеться обговорення Проекту Постанови Кабінету Міністрів України про допустимість державної допомоги банківським установам, з метою стабільності банківського сектору та фінансового стану національної економіки. Окрім цього, АМКУ проводить громадське обговорення Проект розпорядження «Про затвердження Порядку погодження Правил професійної етики у конкуренції». Вступ у силу ЗУ «Про Валюту і валютні операції» відзначив місяць лютий новими правилами та полегшеннями для бізнесу щодо застосування валюти та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Що стосується інвестиційного клімату у секторі ВДЕ, варто відзначити, що законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії проголосований комітетом ПЕК до другого читання у ВРУ.

Техніко-економічне дослідження для створення онлайн-платформи для звітування видобувними компаніями органами влади за стандартом завершено і очікується наступний етап щодо подальшого впровадження. НКРЕКП оприлюднило звіт виконання бюджету у 2018 році, згідно якого надходження коштів від ліцензіатів склало 396,2 млн грн, що є 94% від усіх інших джерел надходжень Національної комісії. Окрім цього, Регулятор запустив платформу для усіх користувачів енергетичними ресурсами для швидкого отримання інформації.

Статті 150, 153 про державні закупівлі (у частині імплементації окремих положень Директив 2014/24/ЄС, 2014/25/ЄС, 89/665/ЄЕС та 92/13/ЄЕС)

Для участі компаній-нерезидентів в публічних закупівлях, тобто таких, що не мають представництва в Україні, акредитовано іще три країни світу: Аргентина, Йорданія та Киргизстан. За таким принципом всього авторизовано 76 країн світу. Згідно з даними статистики за час існування публічних закупівель, нерезиденти уклали договорів на понад 11.5 млрд грн. з них на 7,7 млрд грн. укладено з компаніями з Китаю.¹⁹⁹

Статті 255, 256 про антиконкурентні дії та злиття

У ВРУ зареєстровано Законопроект про внесення змін до статті 22 Закону України "Про захист економічної конкуренції" щодо звернення стягнення на обтяжене майно. Необхідність у даному законопроекті полягає у тому, що відсутнє чітке тлумачення дій банківських та інших фінансових установ у випадках набуття ними у власність активів у вигляді єдиного майнового комплексу, часток (акцій, паїв) суб'єктів господарювання – боржників шляхом звернення стягнення на предмет застави (іпотеки). Водночас, стаття 22 Закону про Закон про економічну конкуренцію включає вичерпний список дій суб'єктів господарювання, які не вважаються концентрацією, і не потребують отримання дозволу органів Комітету. Наразі АМКУ не має єдиного алгоритму кваліфікації дій фінансових установ, зазначених вище. Так, законопроект пропонує внести до цієї статті уточнення, що не є концентрацією звернення стягнення майна та не потребує дозволу органів Комітетів, за умови тимчасового (до 1 року) контролю банку чи фінансової установи над такими активами. Якщо ж банк не зможе продати протягом року дані активи, пропонується два шляхи: або звернутися до АМКУ з обґрунтуваннями про причини невідчуження майна, або подати заяву про надання дозволу на концентрацію.²⁰⁰

---

¹⁹⁹ <https://prozorro.gov.ua/news/nerezidenti-she-troh-krayin-svitu-zmozhut-vzvyati-uchast-u-torgah-prozorro>

²⁰⁰ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65411

Статті 262-264, 267 про надання державної допомоги

АМКУ провели експертне обговорення Проекту Постанови Кабміну «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у банківській галузі».²⁰¹ Нагадаємо, що ключовими питаннями Постанови є правила призначення допомоги банкам, зокрема там прописано, що Державна допомога банкам є допустимою, з метою стабільності банківського сектору та фінансового стану національної економіки, відновлення платоспроможності та реструктуризації банків, покриття витрат на заходи з управління знеціненими активами, в тому числі.²⁰²

З метою виконання статті 33 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», а також запровадження ефективного засобу саморегуляції суб'єктів господарювання, та виконуючи Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року, АМКУ оприлюднив Проект розпорядження «Про затвердження Порядку погодження Правил професійної етики у конкуренції», пропозиції до якого приймаються наразі.²⁰³

Стаття 378-379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

27 лютого на засіданні Комітету ВРУ з питань ПЕК членами Комітету було проголосовано за оновлену версію проекту закону № 8449-д, що має на меті підвищити конкуренцію на ринку проектів відновлюваних джерел енергії та знизити закупівельну ціну виробленої електричної енергії з чистих джерел. Вже 28 лютого ЗП було зареєстровано до порядку денного пленарного засідання ВРУ до другого читання, проте черга до нього так і не дійшла. Приватні інвестори в своїй більшості підтримують цей законопроект, особливо враховуючи той факт, що міжнародні фінансові інституції призупинили фінансування проектів в галузі ВДЕ, допоки не буде прийнято ЗП № 8449-д.

У лютому вступив у дію Закон України "Про валюту і валютні операції", що передбачає дерегуляцію валютного ринку та деякі валютні послаблення для бізнесу. Таким чином, бізнесу дозволено репатріацію дивідендів в іноземній валюті за 2018 рік у межах 7 млн євро на місяць, знижено норму обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті з 50% до 30%, починаючи з 1 березня 2019 року.²⁰⁴

На додачу, 13 лютого Кабінет Міністрів ухвалив ініційовані і розроблені Мінекономрозвитку рішення щодо можливості продовження строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів з півроку до цілого року.²⁰⁵

НБУ уточнив, також, що перерахування валюти за кордон юридичними особами для розміщення на депозитних рахунках (в межах 2 млн євро на рік) можливо лише за рахунок власної, а не купленої іноземної валюти.²⁰⁶

Додатковим інструментом для зменшення коливань на валютному ринку, а не лише регулювання ліквідності банківської системи, є можливість проводити валютні інтервенції на умовах своп, тобто з зобов'язанням зворотнього продажу валют як у форматі "гривня/іноземна валюта", так і у форматі "іноземна валюта/іноземна валюта". Зазначені зміни передбачені Постановою НБУ № 29 від 05 лютого 2019 "Про затвердження Змін до Положення про проведення Національним банком України операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп"²⁰⁷. Варто зазначити, що Проект Закону № 8177 від 22.03.2018 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо лібералізації валютного контролю (з метою виконання положень Угоди про Асоціацію з ЄС щодо вільного руху капіталу та

---

²⁰¹

<http://www.amku.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/147747;jsessionid=392544C6E8FE74BB7FE630E64FC28434.app2>

²⁰² http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/dokument-489_0_19-19-id799970.pdf

²⁰³ <http://www.amku.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/147662>

²⁰⁴ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=87601458&cat_id=55838

²⁰⁵ [http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=216d6fba-3525-4f34-ac7d-](http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=216d6fba-3525-4f34-ac7d-73265b413f57&title=UriadUkhvalivRishenniaSchodoUmovProdovzhenniaStrokivRozrakhunkivPriZdiisnenniOperatsiiZEksportuTalm)

[73265b413f57&title=UriadUkhvalivRishenniaSchodoUmovProdovzhenniaStrokivRozrakhunkivPriZdiisnenniOperatsiiZEksportuTalm](http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=216d6fba-3525-4f34-ac7d-73265b413f57&title=UriadUkhvalivRishenniaSchodoUmovProdovzhenniaStrokivRozrakhunkivPriZdiisnenniOperatsiiZEksportuTalm)

[portu](http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=216d6fba-3525-4f34-ac7d-73265b413f57&title=UriadUkhvalivRishenniaSchodoUmovProdovzhenniaStrokivRozrakhunkivPriZdiisnenniOperatsiiZEksportuTalm)

²⁰⁶ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=87601458&cat_id=55838

²⁰⁷ <https://bank.gov.ua/document/download?docId=87601319>

Бізнес-клімат

усунення перепон для розвитку міжнародної торгівлі) знято з розгляду, як такий, що дублює всі прийняті закони і підзаконні акти.²⁰⁸

Статті 381, 382 щодо прозорості видобувного сектору

Завершено підготовку техніко-економічного дослідження для створення онлайн-платформи для звітування видобувними компаніями органами влади за стандартом Ініціативи прозорості видобувних галузей. Відповідний документ було підготовлено компанією Ernst&Young та передано Міненерговугіллю²⁰⁹. Систематизовано наявну у всіх розпорядників інформацію – Міненерговугілля, ДФС, Держстат, ДГС, НКРЕКП – у відповідності їхнім функціям та повноваженням. Для всіх наборів даних підготовлено описи їхніх характеристик: рівень деталізації, спосіб збору, зберігання, тощо. Окремим результатом даного дослідження є формований концепт онлайн-платформи, зокрема її функціональні можливості, схеми всіх пов'язаних бізнес-процесів роботи платформи та інша технічна деталізація (вимоги). Загалом результати дослідження дозволяють підготувати міністерству детальну тендерну документацію і відібрати максимально підходящу пропозицію щодо розробки даної платформи.

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

НКРЕКП оприлюднило інформацію про виконання бюджету у 2018 році²¹⁰. Згідно з повідомленням, план надходження коштів від ліцензіатів виконано на 99,9%, отримано власних надходження від оренди майна відомства та інших джерел в розмірі 23,7 млн грн., що загалом склало 420,1 млн грн. При цьому витрачено лише 77,5% коштів або 325,6 млн грн.

Регулятор запустив мобільний сервіс «Енергетика онлайн»²¹¹, що дозволяє користувачам – як побутовим, так і компаніям – отримувати актуальну інформацію про тарифи на газ та електроенергію. Також, передбачено можливість оцінити якість роботи своїх постачальників енергоресурсів та подати скаргу, в разі неякісно наданих послуг.

---

²⁰⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63705

²⁰⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245340774&cat_id=35109

²¹⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?id=38871>

²¹¹ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=8746>

Методологія

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

- Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
- Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
- Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
- Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

- Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
- Статті 338, 341, Регламент (ЄС) № 715/2009
- Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
- Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
- Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Директива 2010/30/ЄС
- Директива 2010/31/ЄС
- Директива 2012/27/ЄС
- Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
- Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
- Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС)
- Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
- Директиви 85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС
- Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
- Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС
Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЄС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЄС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проектів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проекти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проектів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації економічного співробітництва та розробки, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №№85/337/ЄЄС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Оргуської конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирої нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003²¹²

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

---

²¹² Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.

